

## ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΩΝ

### I.1.16 – ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΩΝ

- ⇒ Παράρτημα 0: Ορισμοί
- ⇒ Παράρτημα I: Ορισμός ΜΜΕ
- ⇒ Παράρτημα II: Ορισμός Προβληματικής Επιχείρησης
- ⇒ Παράρτημα III: Θεματικοί τομείς Επενδυτικής προτεραιότητας 1β του ΕΠΑΝΕΚ και υποθεματικοί τομείς σύμφωνα με τα συμπεράσματα της Στρατηγικής Έξυπνης Εξειδίκευσης σε Εθνικό επίπεδο (national RIS3): *υπό διαμόρφωση από τις ομάδες εργασίας που συντονίζει η ΠΡΟ, ΓΓΕΤ*
- ⇒ Παράρτημα IV: Δικαιολογητικά για την Έγκριση της Αίτησης Χρηματοδότησης
- ⇒ Παράρτημα V: Αποδεκτοί Τρόποι Εξόφλησης Δαπανών
- ⇒ Παράρτημα VI: Κανόνες Επιλεξιμότητας & Δικαιολογητικά για την Πιστοποίηση Δαπανών
- ⇒ Παράρτημα VII: Δικαιολογητικά για την Καταβολή της Επιχορήγησης
  
- ⇒ Παράρτημα VIII : ΕΝΤΥΠΟ ΥΠΟΒΟΛΗΣ ΠΡΟΤΑΣΗΣ ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΟΥ ΕΡΓΟΥ: *υπό διαμόρφωση σε συνεργασία με την ΕΥΚΕ και την ΜΟΔ ως προς τις εφαρμογές του ΠΣΚΕ*
- ⇒ Παράρτημα IX: Υπόδειγμα Συμφωνητικού Συνεργασίας
- ⇒ Παράρτημα X: Υπόδειγμα δήλωσης στοιχείων Επιχείρησης σχετικά με την ιδιότητά της ως Μικρομεσαία Επιχείρηση (ΜΜΕ) & Οδηγίες συμπλήρωσης εντύπου.

## ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Ο

### ΟΡΙΣΜΟΙ

«μεγάλες επιχειρήσεις»: οι επιχειρήσεις που δεν πληρούν τα κριτήρια που ορίζονται στο παράρτημα της παρούσας πρόσκλησης·

«ένταση ενίσχυσης»: το ακαθάριστο ποσό της ενίσχυσης εκφραζόμενο ως ποσοστό των επιλέξιμων δαπανών, πριν από την αφαίρεση φόρων ή άλλων επιβαρύνσεων·

«άυλα στοιχεία ενεργητικού»: τα στοιχεία ενεργητικού που δεν έχουν φυσική ή χρηματοοικονομική υπόσταση, όπως δικαιώματα ευρεσιτεχνίας, άδειες εκμετάλλευσης, τεχνογνωσία ή άλλη διανοητική ιδιοκτησία·

«βασική έρευνα»: η πειραματική ή θεωρητική εργασία που αναλαμβάνεται κυρίως για την απόκτηση νέων γνώσεων σχετικά με τα βασικά αίτια φαινομένων και παρατηρήσιμων γεγονότων, χωρίς να προβλέπεται άμεση εμπορική εφαρμογή ή χρήση·

«βιομηχανική έρευνα»: η σχεδιασμένη έρευνα ή κριτική διερεύνηση που αποσκοπεί στην απόκτηση νέων γνώσεων και δεξιοτήτων για την ανάπτυξη νέων προϊόντων, διεργασιών ή υπηρεσιών ή για τη σημαντική βελτίωση υφιστάμενων προϊόντων, διεργασιών ή υπηρεσιών. Περιλαμβάνει τη δημιουργία συστατικών στοιχείων πολύπλοκων συστημάτων και μπορεί να συμπεριλαμβάνει την κατασκευή πρωτοτύπων σε εργαστηριακό περιβάλλον ή σε περιβάλλον προσομοίωσης διεπαφών με υφιστάμενα συστήματα, καθώς και δοκιμαστικές γραμμές παραγωγής, εφόσον κρίνεται αναγκαίο για τη βιομηχανική έρευνα και ιδιαίτερα για την επικύρωση τεχνολογίας πολλαπλών εφαρμογών·

«πειραματική ανάπτυξη»: η απόκτηση, ο συνδυασμός, η διαμόρφωση και η χρήση υφιστάμενων επιστημονικών, τεχνολογικών, επιχειρηματικών και άλλων συναφών γνώσεων και δεξιοτήτων που αποσκοπούν στην ανάπτυξη νέων ή βελτιωμένων προϊόντων, διαδικασιών ή υπηρεσιών. Μπορεί να περιλαμβάνονται, για παράδειγμα, και άλλες δραστηριότητες με στόχο τον εννοιολογικό προσδιορισμό, τον σχεδιασμό και την τεκμηρίωση νέων προϊόντων, διεργασιών ή υπηρεσιών.

Η πειραματική ανάπτυξη μπορεί να περιλαμβάνει την κατασκευή πρωτοτύπων, την επίδειξη, την πιλοτική λειτουργία, τη δοκιμή και επικύρωση νέων ή βελτιωμένων προϊόντων, διεργασιών ή υπηρεσιών σε αντιπροσωπευτικά περιβάλλοντα πραγματικών συνθηκών λειτουργίας, στα οποία ο πρωταρχικός στόχος συνίσταται στην υλοποίηση περαιτέρω τεχνικών βελτιώσεων σε προϊόντα, διεργασίες ή υπηρεσίες που δεν έχουν διαμορφωθεί ουσιαστικά. Εν προκειμένω, μπορεί να περιλαμβάνεται η ανάπτυξη πρωτοτύπων ή πιλοτικών σχεδίων που μπορούν να χρησιμοποιηθούν εμπορικά στις περιπτώσεις που τα πρωτότυπα συνιστούν κατ' ανάγκη το τελικό εμπορικό προϊόν και είναι υπερβολικά δαπανηρό να παραχθούν και να χρησιμοποιηθούν μόνο για σκοπούς επίδειξης και επικύρωσης.

Η πειραματική ανάπτυξη δεν περιλαμβάνει τις συνήθεις ή περιοδικές τροποποιήσεις σε υφιστάμενα προϊόντα, γραμμές παραγωγής, μεταποιητικές μεθόδους, υπηρεσίες και άλλες λειτουργίες σε εξέλιξη, ακόμη και αν αυτές οι τροποποιήσεις αποτελούν, ενδεχομένως, βελτιώσεις·

«μελέτη σκοπιμότητας»; η αξιολόγηση και η ανάλυση των δυνατοτήτων ενός έργου με στόχο την υποστήριξη της διαδικασίας λήψης αποφάσεων στην οποία αποκαλύπτονται κατά τρόπο αντικειμενικό και ορθολογικό τα δυνατά του σημεία και οι αδυναμίες του, οι ευκαιρίες και οι απειλές που προκύπτουν από αυτό, και προσδιορίζονται οι πόροι που απαιτούνται για την εκτέλεσή του και, τελικά, οι προοπτικές επιτυχίας του.

«τήρηση ίσων αποστάσεων»: συναλλαγή υπό συνθήκες στις οποίες οι όροι της συναλλαγής μεταξύ των συμβαλλομένων μερών δεν διαφέρουν από εκείνους που θα είχαν οριστεί μεταξύ ανεξάρτητων επιχειρήσεων και δεν περιέχουν κανένα στοιχείο αθέμιτης σύμπραξης. Κάθε συναλλαγή που προκύπτει από ανοιχτή, διαφανή και χωρίς διακρίσεις διαδικασία θεωρείται ότι πληροί την αρχή της τήρησης ίσων αποστάσεων·

«πραγματική συνεργασία»: η συνεργασία μεταξύ δύο τουλάχιστον ανεξάρτητων μερών για την ανταλλαγή γνώσεων ή τεχνολογίας ή για την επίτευξη κοινού στόχου βάσει του

καταμερισμού της εργασίας, στην περίπτωση που τα μέρη καθορίζουν από κοινού το αντικείμενο του συνεργατικού έργου, συμβάλλουν στην υλοποίησή του και αναλαμβάνουν από κοινού τους κινδύνους, καθώς και τα αποτελέσματά του. Ένα ή περισσότερα μέρη μπορεί να επιβαρύνονται με το πλήρες κόστος του έργου και άρα να απαλλάσσουν τα λοιπά μέλη από τους χρηματοοικονομικούς κινδύνους του. Η έρευνα επί συμβάσει και η παροχή ερευνητικών υπηρεσιών δεν θεωρούνται μορφές συνεργασίας·

«απόσπαση»: η προσωρινή απασχόληση προσωπικού από δικαιούχο ενίσχυσης με δικαίωμα του προσωπικού να επιστρέψει στον προηγούμενο εργοδότη του·

«επιχείρηση» : κάθε μονάδα, ανεξάρτητα από τη νομική της μορφή, που ασκεί οικονομική δραστηριότητα·

«έργο Έρευνας, Τεχνολογικής Ανάπτυξης και Καινοτομίας (ΕΤΑΚ)» (εφεξής «έργο ΕΤΑΚ»): η σχεδιασμένη δραστηριότητα με συγκεκριμένο αντικείμενο, μεθοδολογία, χρονοδιάγραμμα και προϋπολογισμό για :

- την εκτέλεση κάθε είδους έρευνας,
- την προώθηση της τεχνολογικής ανάπτυξης και της καινοτομίας προϊόντων, υπηρεσιών ή διαδικασιών,
- την προβολή των δραστηριοτήτων και επιτευγμάτων ΕΤΑΚ, καθώς και για την ευαισθητοποίηση του κοινού σε επιστημονικά θέματα,
- την ενδυνάμωση του ανθρώπινου δυναμικού,
- τη δημιουργία, την αναβάθμιση και τη δικτύωση ερευνητικών υποδομών, όπως αυτές ορίζονται στο θεσμικό πλαίσιο κρατικών ενισχύσεων που ισχύει κάθε φορά, καθώς και την πρόσβαση σε αυτές·

«έρευνα» : οποιαδήποτε συστηματική και δημιουργική εργασία που αναλαμβάνεται με σκοπό την επαύξηση του αποθέματος της γνώσης, συμπεριλαμβανομένης της γνώσης του ανθρώπου, του πολιτισμού και της κοινωνίας·

«ευρεσιτεχνία διεθνώς αναγνωρισμένη»: η ευρεσιτεχνία για την οποία έχει απονεμηθεί σχετικό δίπλωμα, το οποίο είναι σε ισχύ και έχει πιστοποιηθεί από τον Οργανισμό Βιομηχανικής Ιδιοκτησίας (ΟΒΙ) ότι εμπίπτει σε μία τουλάχιστον από τις ακόλουθες περιπτώσεις: α) Ευρωπαϊκό Δίπλωμα Ευρεσιτεχνίας που χορηγείται από το Ευρωπαϊκό Γραφείο Διπλωμάτων Ευρεσιτεχνίας (European Patent Office «EPO») και έχει κατοχυρωθεί στην Ελλάδα, β) Δίπλωμα Ευρεσιτεχνίας κατοχυρωμένο στην Ελλάδα (Αποκλειομένων των Πιστοποιητικών Υποδείγματος Χρησιμότητας (Π.Υ.Χ.)), και σε ένα ακόμη κράτος (ενδεικτικά ΗΠΑ, Γερμανία, Κίνα, Ιαπωνία, Γαλλία, Ελβετία), που: αα) έχει προσχωρήσει στην Ευρωπαϊκή Σύμβαση Διπλωμάτων Ευρεσιτεχνίας (EPC) ή συνεργάζεται στο πλαίσιο αυτής ή ββ) είναι μέλος του ΟΟΣΑ ή σε καθεστώς υποψήφιας προς ένταξη χώρας (accession candidate country) ή σε καθεστώς ενισχυμένης δέσμευσης (enhanced engagement country).

«οικονομική δραστηριότητα»; κάθε δραστηριότητα που συνίσταται στην παροχή αγαθών ή υπηρεσιών σε δεδομένη αγορά·

«σύμβαση ορισμένου χρόνου»: η σύμβαση ή σχέση εξαρτημένης εργασίας ορισμένου χρόνου, η οποία συνάπτεται απευθείας μεταξύ του εργοδότη και του εργαζομένου, η λήξη της οποίας καθορίζεται από αντικειμενικούς όρους, όπως η παρέλευση συγκεκριμένης ημερομηνίας ή η εκτέλεση συγκεκριμένου έργου ή η πραγματοποίηση συγκεκριμένου γεγονότος·

## **ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Ι ΟΡΙΣΜΟΣ ΜΜΕ**

**{Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 651/2014 της Επιτροπής της 17ης Ιουνίου 2014 (Γενικός Κανονισμός Απαλλαγής, ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Ι)}.**

### **ΟΡΙΣΜΟΣ ΜΜΕ**

#### *Άρθρο 1* **Επιχείρηση**

Επιχείρηση θεωρείται κάθε οντότητα, ανεξάρτητα από τη νομική της μορφή, που ασκεί οικονομική δραστηριότητα. Σε αυτές περιλαμβάνονται ειδικότερα αυταπασχολούμενα άτομα και οικογενειακές επιχειρήσεις που ασκούν βιοτεχνική ή άλλη δραστηριότητα, καθώς και προσωπικές εταιρείες ή ενώσεις προσώπων που ασκούν τακτικά μια οικονομική δραστηριότητα.

#### *Άρθρο 2* **Αριθμός απασχολουμένων και οικονομικά όρια προσδιορίζοντα τις κατηγορίες επιχειρήσεων**

1. Η κατηγορία των πολύ μικρών, μικρών και μεσαίων επιχειρήσεων («ΜΜΕ») αποτελείται από επιχειρήσεις που απασχολούν λιγότερους από 250 εργαζομένους και των οποίων ο ετήσιος κύκλος εργασιών δεν υπερβαίνει τα 50 εκατ. ευρώ και/ή το σύνολο του ετήσιου ισολογισμού δεν υπερβαίνει τα 43 εκατ. ευρώ.
2. Στην κατηγορία των ΜΜΕ, ως μικρή επιχείρηση ορίζεται η επιχείρηση η οποία απασχολεί λιγότερους από 50 εργαζομένους και της οποίας ο ετήσιος κύκλος εργασιών και/ή το σύνολο του ετήσιου ισολογισμού δεν υπερβαίνει τα 10 εκατ. ευρώ.
3. Στην κατηγορία των ΜΜΕ, ως πολύ μικρή επιχείρηση ορίζεται η επιχείρηση η οποία απασχολεί λιγότερους από 10 εργαζομένους και της οποίας ο ετήσιος κύκλος εργασιών και/ή το σύνολο του ετήσιου ισολογισμού δεν υπερβαίνει τα 2 εκατ. ευρώ.

#### *Άρθρο 3* **Τύποι επιχειρήσεων που λαμβάνονται υπόψη για τον υπολογισμό του αριθμού απασχολουμένων και των χρηματικών Ποσών**

1. «Ανεξάρτητη επιχείρηση» είναι κάθε επιχείρηση που δεν χαρακτηρίζεται ως συνεργαζόμενη επιχείρηση κατά την έννοια της παραγράφου 2 ή ως συνδεδεμένη επιχείρηση κατά την έννοια της παραγράφου 3.

2. «Συνεργαζόμενες επιχειρήσεις» είναι όλες οι επιχειρήσεις που δεν χαρακτηρίζονται ως συνδεδεμένες κατά την έννοια της παραγράφου 3 και μεταξύ των οποίων υπάρχει η ακόλουθη σχέση: μια επιχείρηση (ανάντη επιχείρηση) κατέχει, μόνη ή από κοινού με μία ή περισσότερες συνδεδεμένες επιχειρήσεις κατά την έννοια της παραγράφου 3, το 25 % ή περισσότερο του κεφαλαίου ή των δικαιωμάτων ψήφου μιας άλλης επιχείρησης (κατάντη επιχείρησης).

Ωστόσο, μια επιχείρηση μπορεί να χαρακτηριστεί ως ανεξάρτητη, μη έχουσα δηλαδή συνεργαζόμενες επιχειρήσεις, ακόμη και εάν το όριο του 25 % καλύπτεται ή υπερκαλύπτεται, εφόσον το ποσοστό αυτό ελέγχεται από τις ακόλουθες κατηγορίες επενδυτών και υπό την προϋπόθεση ότι αυτοί δεν είναι, μεμονωμένα ή από κοινού, συνδεδεμένοι κατά την έννοια της παραγράφου 3 με την εν λόγω επιχείρηση:

α) δημόσιες εταιρείες συμμετοχών, εταιρείες επιχειρηματικού κεφαλαίου, φυσικά πρόσωπα ή ομάδες φυσικών προσώπων που ασκούν συστηματικά δραστηριότητες σε επενδύσεις επιχειρηματικού κεφαλαίου και επενδύουν ίδια κεφάλαια σε μη εισηγμένες στο χρηματιστήριο

επιχειρήσεις (business angels), εφόσον το σύνολο της επένδυσης αυτής σε μία επιχείρηση δεν υπερβαίνει τα 1 250 000 ευρώ·

β) πανεπιστήμια ή ερευνητικά κέντρα μη κερδοσκοπικού σκοπού·

γ) θεσμικοί επενδυτές, συμπεριλαμβανομένων των ταμείων περιφερειακής ανάπτυξης·

δ) αυτόνομες τοπικές αρχές με ετήσιο προϋπολογισμό μικρότερο από 10 εκατ. ευρώ και με λιγότερους από 5 000 κατοίκους.

3. «Συνδεδεμένες επιχειρήσεις» είναι οι επιχειρήσεις που διατηρούν μεταξύ τους μία από τις ακόλουθες σχέσεις:

α) μια επιχείρηση κατέχει την πλειοψηφία των δικαιωμάτων ψήφου των μετόχων ή των εταίρων άλλης επιχείρησης·

β) μια επιχείρηση έχει το δικαίωμα να διορίζει ή να παύει την πλειοψηφία των μελών του διοικητικού, διαχειριστικού ή εποπτικού οργάνου άλλης επιχείρησης·

γ) μια επιχείρηση έχει το δικαίωμα να ασκεί κυριαρχική επιρροή σε άλλη επιχείρηση βάσει σύμβασης που έχει συνάψει με αυτήν ή δυνάμει ρήτρας του καταστατικού της τελευταίας·

δ) μια επιχείρηση που είναι μέτοχος ή εταίρος άλλης επιχείρησης ελέγχει μόνη της, βάσει συμφωνίας που έχει συνάψει με άλλους μετόχους ή εταίρους της εν λόγω επιχείρησης, την πλειοψηφία των δικαιωμάτων ψήφου των μετόχων ή των εταίρων αυτής της επιχείρησης.

Τεκμαίρεται ότι δεν υπάρχει κυριαρχική επιρροή, εφόσον οι επενδυτές που αναφέρονται στην παράγραφο 2 δεύτερο εδάφιο δεν υπεισέρχονται άμεσα ή έμμεσα στη διαχείριση της εξεταζόμενης επιχείρησης, με την επιφύλαξη των δικαιωμάτων που έχουν με την ιδιότητά τους ως μετόχων ή εταίρων.

Συνδεδεμένες θεωρούνται επίσης οι επιχειρήσεις που διατηρούν μια από τις σχέσεις που αναφέρονται στο πρώτο εδάφιο μέσω μιας ή περισσότερων άλλων επιχειρήσεων ή μέσω οποιουδήποτε από τους επενδυτές που αναφέρονται στην παράγραφο 2.

Οι επιχειρήσεις που διατηρούν μια από τις εν λόγω σχέσεις μέσω φυσικού προσώπου ή ομάδας φυσικών προσώπων που ενεργούν από κοινού θεωρούνται επίσης συνδεδεμένες επιχειρήσεις, εφόσον ασκούν το σύνολο ή τμήμα των δραστηριοτήτων τους στην ίδια αγορά ή σε όμορες αγορές.

Ως «όμορη αγορά» νοείται η αγορά προϊόντος ή υπηρεσίας που βρίσκεται αμέσως ανάντη ή κατάντη της σχετικής αγοράς.

4. Εκτός από τις περιπτώσεις που ορίζονται στην παράγραφο 2 δεύτερο εδάφιο, μια επιχείρηση δεν μπορεί να θεωρηθεί ΜΜΕ εάν το 25 % ή περισσότερο του κεφαλαίου της ή των δικαιωμάτων ψήφου της ελέγχεται, άμεσα ή έμμεσα, από έναν ή περισσότερους δημόσιους φορείς, μεμονωμένα ή από κοινού.

5. Μια επιχείρηση μπορεί να υποβάλει δήλωση σχετικά με την ιδιότητά της ως ανεξάρτητης, συνεργαζόμενης ή συνδεδεμένης επιχείρησης, καθώς και σχετικά με τα στοιχεία που αφορούν τα αριθμητικά όρια που αναφέρονται στο άρθρο 2. Η δήλωση αυτή μπορεί να υποβληθεί ακόμη και εάν η διασπορά κεφαλαίου δεν επιτρέπει να καθοριστεί επακριβώς ποιος το κατέχει, οπότε η επιχείρηση δηλώνει υπεύθυνα ότι μπορεί εύλογα να υποθέσει ότι δεν ανήκει, κατά ποσοστό 25 % ή περισσότερο, σε μια επιχείρηση ή, από κοινού, σε περισσότερες επιχειρήσεις που είναι συνδεδεμένες μεταξύ τους. Οι δηλώσεις αυτές πραγματοποιούνται με την επιφύλαξη των ελέγχων και εξακριβώσεων που προβλέπονται από τις εθνικές ή ενωσιακές διατάξεις.

#### *Άρθρο 4*

### **Στοιχεία για τον υπολογισμό του αριθμού απασχολούμενων και των χρηματικών ποσών και περιόδους αναφοράς**

1. Τα στοιχεία που χρησιμοποιούνται για τον υπολογισμό του αριθμού απασχολούμενων και των χρηματικών ποσών είναι εκείνα που αφορούν την τελευταία κλεισμένη διαχειριστική χρήση και υπολογίζονται σε ετήσια βάση. Λαμβάνονται υπόψη κατά την ημερομηνία κλεισίματος των λογαριασμών. Το ύψος του κύκλου εργασιών υπολογίζεται χωρίς τον φόρο προστιθέμενης αξίας (ΦΠΑ) και χωρίς άλλους έμμεσους φόρους.

2. Όταν, κατά την ημερομηνία κλεισίματος των λογαριασμών και σε ετήσια βάση, μια επιχείρηση βρίσκεται πάνω ή κάτω από τα όρια τα σχετικά με τον αριθμό απασχολούμενων ή τα χρηματικά όρια που αναφέρονται στο άρθρο 2, η κατάσταση αυτή έχει ως αποτέλεσμα την απόκτηση ή την απώλεια της ιδιότητας της μεσαίας, μικρής ή πολύ μικρής επιχείρησης μόνον εάν η υπέρβαση των εν λόγω ορίων επαναληφθεί επί δύο διαδοχικά οικονομικά έτη.

3. Στην περίπτωση νεοσύστατων επιχειρήσεων, οι λογαριασμοί των οποίων δεν έχουν κλείσει ακόμη, τα στοιχεία που λαμβάνονται υπόψη πρέπει να προκύπτουν από καλόπιστες εκτιμήσεις που πραγματοποιούνται κατά τη διάρκεια του οικονομικού έτους.

#### *Άρθρο 5*

### **Ο αριθμός απασχολούμενων**

Ο αριθμός απασχολούμενων ατόμων αντιστοιχεί στον αριθμό ετήσιων μονάδων εργασίας (EME), δηλαδή στον αριθμό εργαζομένων πλήρους απασχόλησης που εργάστηκαν στην εξεταζόμενη επιχείρηση ή για λογαριασμό αυτής επί ολόκληρο το υπόψη έτος. Τα άτομα που δεν εργάστηκαν ολόκληρο το έτος, οι εργαζόμενοι μερικής απασχόλησης, ανεξάρτητα από τη διάρκεια, και οι εργαζόμενοι σε εποχική βάση αντιστοιχούν σε κλάσματα των EME. Στον αριθμό απασχολούμενων περιλαμβάνονται:

α) οι μισθωτοί·

β) τα άτομα που εργάζονται για την επιχείρηση, έχουν σχέση εξάρτησης προς αυτήν και εξομοιώνονται με μισθωτούς με βάση το εθνικό δίκαιο·

γ) οι ιδιοκτήτες επιχειρηματίες·

δ) οι εταίροι που ασκούν τακτική δραστηριότητα εντός της επιχείρησης και προσπορίζονται οικονομικά οφέλη από την επιχείρηση.

Οι μαθητευόμενοι ή οι σπουδαστές που βρίσκονται σε επαγγελματική κατάρτιση στο πλαίσιο σύμβασης μαθητείας ή επαγγελματικής κατάρτισης δεν συνυπολογίζονται στον αριθμό απασχολούμενων. Η διάρκεια των αδειών μητρότητας ή των γονικών αδειών δεν συνυπολογίζεται.

#### *Άρθρο 6*

### **Καθορισμός των στοιχείων της επιχείρησης**

1. Στην περίπτωση ανεξάρτητης επιχείρησης, ο καθορισμός των στοιχείων, συμπεριλαμβανομένου του αριθμού απασχολούμενων, πραγματοποιείται αποκλειστικά με βάση τους λογαριασμούς αυτής της επιχείρησης.

2. Στην περίπτωση επιχείρησης που συνεργάζεται ή συνδέεται με άλλες επιχειρήσεις, ο καθορισμός των στοιχείων, συμπεριλαμβανομένου του αριθμού απασχολούμενων, γίνεται με βάση τους λογαριασμούς και τα λοιπά στοιχεία της επιχείρησης, ή — εφόσον υπάρχουν— τους ενοποιημένους λογαριασμούς της επιχείρησης ή τους ενοποιημένους λογαριασμούς στους οποίους περιλαμβάνεται και η εξεταζόμενη επιχείρηση βάσει ενοποίησης.

Στα στοιχεία που αναφέρονται στο πρώτο εδάφιο προστίθενται τα στοιχεία των επιχειρήσεων που ενδεχομένως συνεργάζονται με την εξεταζόμενη επιχείρηση, οι οποίες βρίσκονται αμέσως ανάντη ή κατόντη της εν λόγω επιχείρησης. Τα στοιχεία συγκεντρώνονται κατ' αναλογία προς το ποσοστό συμμετοχής στο κεφάλαιο ή στα δικαιώματα ψήφου (το υψηλότερο από τα δύο αυτά ποσοστά). Σε περίπτωση διασταυρωμένης συμμετοχής, λαμβάνεται υπόψη το υψηλότερο των ποσοστών αυτών.

Στα στοιχεία που αναφέρονται στο πρώτο και το δεύτερο εδάφιο προστίθεται το 100 % των στοιχείων των επιχειρήσεων που ενδεχομένως συνδέονται άμεσα ή έμμεσα με την εξεταζόμενη επιχείρηση και τα οποία δεν περιλαμβάνονται ήδη στους λογαριασμούς βάσει ενοποίησης.

3. Για την εφαρμογή της παραγράφου 2, τα στοιχεία των επιχειρήσεων που συνεργάζονται με την εξεταζόμενη επιχείρηση προκύπτουν από τους λογαριασμούς και τα λοιπά στοιχεία τους, ενοποιημένα εφόσον υπάρχουν. Σε αυτά προστίθεται το 100 % των στοιχείων των

επιχειρήσεων που συνδέονται με αυτές τις συνεργαζόμενες επιχειρήσεις, εκτός εάν τα στοιχεία τους περιλαμβάνονται ήδη βάσει ενοποίησης.

Για την εφαρμογή επίσης της παραγράφου 2, τα στοιχεία των επιχειρήσεων που συνδέονται με την εξεταζόμενη επιχείρηση προκύπτουν από τους λογαριασμούς και τα λοιπά στοιχεία τους, ενοποιημένα εφόσον υπάρχουν. Στα στοιχεία αυτά προστίθενται κατ' αναλογία τα στοιχεία των επιχειρήσεων που ενδεχομένως συνεργάζονται με τις συνδεδεμένες αυτές επιχειρήσεις, οι οποίες βρίσκονται αμέσως ανάντη ή κατόντη αυτών, εάν δεν περιλαμβάνονται ήδη στους ενοποιημένους λογαριασμούς σε αναλογία τουλάχιστον ισοδύναμη με το ποσοστό που ορίζεται στην παράγραφο 2 δεύτερο εδάφιο.

4. Όταν ο αριθμός απασχολούμενων δεδομένης επιχείρησης δεν προκύπτει από τους ενοποιημένους λογαριασμούς, υπολογίζεται συγκεντρώνοντας κατ' αναλογία τα στοιχεία από τις επιχειρήσεις που συνεργάζονται με την εν λόγω επιχείρηση, και προσθέτοντας τα στοιχεία από τις επιχειρήσεις που συνδέονται μαζί της.

**ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙΙ**  
**ΟΡΙΣΜΟΣ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΙΚΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ**

**{Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 651/2014 της Επιτροπής της 17ης Ιουνίου 2014 (Γενικός Κανονισμός Απαλλαγής)}**

Άρθρο 1: **Πεδίο Εφαρμογής**, παράγραφος 4:

Ο παρών κανονισμός δεν εφαρμόζεται:

α) στα καθεστώτα ενισχύσεων που δεν αποκλείουν ρητά την καταβολή μεμονωμένων ενισχύσεων υπέρ επιχείρησης κατά της οποίας εκκρεμεί διαταγή ανάκτησης, κατόπιν προηγούμενης αποφάσεως της Επιτροπής, με την οποία μια ενίσχυση κηρύσσεται παράνομη και ασυμβίβαστη με την εσωτερική αγορά, με εξαίρεση τα καθεστώτα ενισχύσεων για την επανόρθωση ζημιών που προκαλούνται από ορισμένες θεομηνίες·

β) στις ad hoc ενισχύσεις υπέρ επιχείρησης που αναφέρεται στο στοιχείο α)·

γ) στις ενισχύσεις για **προβληματικές επιχειρήσεις**, με εξαίρεση τα καθεστώτα ενισχύσεων για την επανόρθωση ζημιών που προκαλούνται από ορισμένες θεομηνίες.

Άρθρο 2: **Ορισμοί**, παράγραφος 18:

«**προβληματική επιχείρηση**»: η επιχείρηση για την οποία συντρέχει **τουλάχιστον μία** από τις ακόλουθες προϋποθέσεις:

α) εάν πρόκειται για εταιρεία περιορισμένης ευθύνης (πλην ΜΜΕ που δεν έχει συμπληρώσει τριετία από τη σύστασή της ή, όσον αφορά την επιλεξιμότητα για ενίσχυση χρηματοδότησης επιχειρηματικού κινδύνου, ΜΜΕ που δεν έχει συμπληρώσει επταετία από την πρώτη εμπορική της πώληση, η οποία πληροί τα κριτήρια για επενδύσεις χρηματοδότησης επιχειρηματικού κινδύνου κατόπιν ελέγχου με τη δέουσα επιμέλεια από τον επιλεγμένο ενδιάμεσο χρηματοπιστωτικό οργανισμό), όταν έχει απολεσθεί πάνω από το ήμισυ του εγγεγραμμένου της κεφαλαίου λόγω συσσωρευμένων ζημιών. Αυτό ισχύει όταν από την αφαίρεση των συσσωρευμένων ζημιών από τα αποθεματικά (και όλα τα άλλα στοιχεία που θεωρούνται εν γένει ως μέρος των ιδίων κεφαλαίων της εταιρείας) προκύπτει αρνητικό σωρευτικό ποσό που υπερβαίνει το ήμισυ του εγγεγραμμένου κεφαλαίου. Για την εφαρμογή της παρούσας διάταξης, ο όρος «εταιρεία περιορισμένης ευθύνης» παραπέμπει ειδικότερα στα είδη εταιρειών που αναφέρονται στο παράρτημα Ι της οδηγίας 2013/34/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου (1) και ο όρος «κεφάλαιο» περιλαμβάνει, ενδεχομένως, και κάθε διαφορά από έκδοση υπέρ το άρτιο·

β) εάν πρόκειται για εταιρεία στην οποία τουλάχιστον ορισμένα μέλη έχουν απεριόριστη ευθύνη για τα χρέη της εταιρείας

(πλην ΜΜΕ που δεν έχει συμπληρώσει τριετία από τη σύστασή της ή, όσον αφορά την επιλεξιμότητα για ενίσχυση χρηματοδότησης επιχειρηματικού κινδύνου, ΜΜΕ που δεν έχει συμπληρώσει επταετία από την πρώτη εμπορική της πώληση, η οποία πληροί τα κριτήρια για επενδύσεις χρηματοδότησης επιχειρηματικού κινδύνου κατόπιν ελέγχου με τη δέουσα επιμέλεια από τον επιλεγμένο ενδιάμεσο χρηματοπιστωτικό οργανισμό), εφόσον έχει απολεσθεί πάνω από το ήμισυ του κεφαλαίου της, όπως εμφανίζεται στους λογαριασμούς της εταιρείας, λόγω συσσωρευμένων ζημιών. Για την εφαρμογή της παρούσας διάταξης, ο όρος «εταιρεία στην οποία τουλάχιστον ορισμένα μέλη έχουν απεριόριστη ευθύνη για τα χρέη της εταιρείας» παραπέμπει ειδικότερα στα είδη εταιρειών που αναφέρονται στο παράρτημα ΙΙ της οδηγίας 2013/34/ΕΕ·

γ) εάν πρόκειται για εταιρεία που υπάγεται σε συλλογική πτωχευτική διαδικασία ή πληροί τις προϋποθέσεις του εθνικού δικαίου που τη διέπει όσον αφορά την υπαγωγή της σε συλλογική πτωχευτική διαδικασία μετά από αίτημα των πιστωτών της·

δ) εάν πρόκειται για επιχείρηση που έχει λάβει ενίσχυση διάσωσης και δεν έχει ακόμη αποπληρώσει το δάνειο ή λύσει τη σύμβαση εγγύησης ή που έχει λάβει ενίσχυση αναδιάρθρωσης και υπόκειται ακόμη σε σχέδιο αναδιάρθρωσης·

ε) εάν πρόκειται για άλλη επιχείρηση εκτός ΜΜΕ, εφόσον τα τελευταία δύο έτη:

1) ο δείκτης χρέους προς ίδια κεφάλαια της επιχείρησης είναι υψηλότερος του 7,5 και

2) ο δείκτης κάλυψης χρηματοοικονομικών υποχρεώσεων της επιχείρησης (EBITDA interest coverage ratio) είναι κάτω του 1,0.

**ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙΙΙ**  
**ΘΕΜΑΤΙΚΟΙ ΤΟΜΕΙΣ ΚΑΙ ΘΕΜΑΤΙΚΟΙ ΥΠΟΤΟΜΕΙΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ**  
**(υπό διαμόρφωση μετά τις διαδικασίες για ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΗ ΑΝΑΚΑΛΥΨΗ)**

*Ακολουθεί περιγραφή της ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΗΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ 1β, των θεματικών ΤΟΜΕΩΝ της ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΗΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ 1β και ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΩΝ ΔΡΑΣΕΩΝ της ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΗΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ 1β, όπως ακριβώς αναφέρονται στο Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Ανταγωνιστικότητα, Επιχειρηματικότητα, Καινοτομία» (ΕΠΑΝΕΚ). Σημειώνεται ότι από τις ενδεικτικές δράσεις αναφέρονται εκείνες μόνο που αφορούν την παρούσα πρόσκληση.*

**ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΗ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑ 1β**

1β Προαγωγή επιχειρηματικών επενδύσεων στην Ε&Κ, ανάπτυξη δεσμών και συνεργιών μεταξύ επιχειρήσεων, κέντρων έρευνας και ανάπτυξης και του τομέα της ανώτατης εκπαίδευσης, ιδίως μέσω της προαγωγής επενδύσεων για την ανάπτυξη προϊόντων και υπηρεσιών, στη μεταφορά τεχνολογίας, στην κοινωνική καινοτομία, στην οικολογική καινοτομία, στις εφαρμογές παροχής δημόσιων υπηρεσιών, στην ενθάρρυνση της ζήτησης, στη δικτύωση, στα συμπλέγματα φορέων και στην ανοιχτή καινοτομία μέσω ευφυούς εξειδίκευσης, καθώς και στήριξη της τεχνολογικής και εφαρμοσμένης έρευνας, πιλοτικών γραμμών, ενεργειών έγκαιρης επικύρωσης προϊόντων, προηγμένων ικανοτήτων παραγωγής και πρώτης παραγωγής ειδικά σε βασικές τεχνολογίες γενικής εφαρμογής και διάδοση των τεχνολογιών γενικής εφαρμογής

**ΤΟΜΕΙΣ ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΗΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ 1β**

Οι δράσεις που αφορούν στην Επενδυτική προτεραιότητα 1β καλούνται να υποστηρίξουν πρωτίστως την ανταγωνιστικότητα των ελληνικών επιχειρήσεων που θα υποστηριχτεί και μέσω της κινητοποίησης του ιδιωτικού τομέα για επένδυση σε έρευνα, τεχνολογική ανάπτυξη, καινοτομία και εξωστρέφεια προς διεθνείς αγορές.

Οι τομείς στους οποίους θα εφαρμοστούν οι δράσεις που εμπίπτουν σε αυτή την επενδυτική προτεραιότητα, είναι:

***Υλικά-Κατασκευές:***

Ενίσχυση επιχειρήσεων για έρευνα, τεχνολογική ανάπτυξη και παραγωγή, πλωτών κατασκευών και ναυπηγημάτων, οικολογικών χρωμάτων, επικαλύψεων από υλικά οργανικής βάσης, ναυπηγικά/ μεταλλικά χρώματα, μη τοξικά χρώματα, «έξυπνων» υλικών/ προϊόντων που χρησιμοποιούνται ως επιχρίσματα για διάφορες εφαρμογές. Ανάπτυξη πρωτοποριακών «πράσινων» υλικών και τεχνολογιών εφαρμογής τους, υλικών και εφαρμογών συσκευασίας που είναι φιλικά προς το περιβάλλον/ ανάπτυξη υλικών για προστασία και θωρακίσεις υψηλής ενέργειας, ανάπτυξη βιο-υλικών και σύνθετων υλικών, κατεργασίες Laser, τεχνολογιών πλαστικών, προηγμένα δομικά υλικά, αυτοεπισκευαζόμενα υλικά. Δημιουργία επιχειρηματικών συστάδων και δικτύσεων, οι οποίες θα συμβάλλουν στην ανάπτυξη συνεργιών στον τομέα της νανοτεχνολογίας για την παραγωγή σύνθετων προϊόντων δομικών στοιχείων κτιρίων. Ενίσχυση συνεργασιών για την ανάπτυξη νέων προϊόντων και τεχνολογιών εφαρμογής τους στα έργα αποκατάστασης, συντήρησης και ανάδειξης έργων τέχνης και μνημείων. Σε περιφερειακό επίπεδο, οι δράσεις σχετικά με τα υλικά/κατασκευές επικεντρώνονται κυρίως στις κατασκευές και στην ανάπτυξη νέων δομικών υλικών περιβαλλοντικά εναρμονισμένων, τη ναυπηγική μικρών σκαφών και τη συντήρηση μνημείων.

***Τουρισμός, Πολιτισμός και Δημιουργικές Βιομηχανίες:*** Διασύνδεση του τουρισμού - ως στρατηγικού τομέα αναπτυξιακής προτεραιότητας της χώρας - με τον πολιτισμό, συμπεριλαμβανομένων και των συνεργιών με δημιουργική βιομηχανία και τη βιομηχανία της εμπειρίας, ώστε να μεγεθυνθεί, μέσω της ενίσχυσης της ζήτησης και εφαρμογής Ε&Κ, η διεθνής ανταγωνιστικότητα και βιωσιμότητα του ελληνικού τουρισμού. Προβλέπεται η ενίσχυση συμπράξεων για την ανάπτυξη νέας γνώσης, η ενίσχυση και ανάδειξη της αριστείας

σε τομείς εξειδίκευσης στις περιοχές σύγκλισης «τουρισμού – πολιτισμού» και η ενίσχυση της πρόσβασης σε ερευνητικές υποδομές και υποδομές καινοτομίας που συνδέονται με τον τουρισμό και πολιτισμό. Προωθείται η διενέργεια προ-εμπορικών δημόσιων συμβάσεων για την ανάπτυξη καινοτόμων, διεθνώς ανταγωνιστικών εφαρμογών σε μουσεία και αρχαιολογικούς χώρους της χώρας, ενθαρρύνοντας την καινοτομία και επιχειρηματικότητα στα σημεία σύγκλισης ΤΠΕ – Τουρισμός – Πολιτισμός. Ενθαρρύνεται η ανοικτή καινοτομία, με επιδεικτικά έργα, με δράσεις ενίσχυσης spinoffs – startups και ανάπτυξης υπηρεσιών καινοτομίας που αξιοποιούν και διαχέουν ερευνητικά αποτελέσματα. Προωθούνται διεπιστημονικές συνεργασίες και συμπράξεις σε living labs που θα δημιουργηθούν σε προορισμούς υψηλής επισκεψιμότητας, παρέχοντας κίνητρα για την προσέλκυση ιδιωτικών επενδύσεων σε δράσεις πολιτιστικού τουρισμού (σε συνδυασμό με το ΘΣ3). Ενίσχυση επιχειρήσεων για έρευνα, τεχνολογική ανάπτυξη και παραγωγή λογισμικού ψυχαγωγίας και πολιτισμού και εργαλείων ψηφιακού περιεχομένου. Ανάπτυξη εμπορικού ψυχαγωγικού λογισμικού για τις διεθνείς αγορές, ενσωματώνοντας εγχώριο πολιτιστικό περιεχόμενο. Διεξαγωγή προηγμένης έρευνας π.χ. για νέες τεχνολογίες Κοινωνικής Δικτύωσης. Ανάπτυξη δημιουργικού περιεχομένου όπως καλλιτεχνικό περιεχόμενο, κινηματογράφος, μουσική και ήχο, κόσμημα, βίντεο και animations, 3D modelling, texturing, gaming. Ανάπτυξη και εφαρμογή καινοτόμων τεχνικών gamification. Σε περιφερειακό επίπεδο, το σύνολο των ελληνικών περιφερειών αναπτύσσει δράσεις συσχετιζόμενες με την περαιτέρω οργάνωση και προώθηση του περιφερειακού τουριστικού προϊόντος. Η παραγωγή νέας γνώσης παραμένει εθνική πολιτική εκτός των περιπτώσεων συνδιασμού προϊόντων όπως τουρισμός – πολιτισμός, αγροδιατροφή και ειδικών μορφών χειροτεχνίας.

**Αγροδιατροφή:** Η στρατηγική στον τομέα της αγροδιατροφής, στοχεύει στη μετατροπή των διαρθρωτικών αδυναμιών του τομέα σε ισχυρά ανταγωνιστικά πλεονεκτήματα μέσα από την ανάπτυξη της έρευνας και της καινοτομίας με στόχο τη είσοδο σε εξειδικευμένες, υψηλής τιμής, αγορές νωπών και μεταποιημένων γεωργικών προϊόντων και τροφίμων, ακολουθώντας μια στρατηγική διαφοροποίησης με βάση την ανώτερη ποιότητα και τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά των προϊόντων, όπως είναι η γεύση και το άρωμα, η θρεπτική τους αξία και η συμβολή τους σε έναν υγιή τρόπο ζωής, καθώς και η σύνδεσή τους με την τοπική ιστορία και τον πολιτισμό. Στους παραπάνω στόχους εντάσσεται και η πολιτική της παραγωγής πρώτων υλών υψηλής ποιότητας για τη μεταποιητική βιομηχανία, αξιοποιώντας τα ιδιαίτερα κλιματολογικά και εδαφικά χαρακτηριστικά της χώρας. Παράλληλα, στόχος είναι η σημαντική αύξηση της παραγωγικότητας με την ανάπτυξη και διάχυση νέων καλλιεργητικών και μεταποιητικών μεθόδων παραγωγής, καθώς και την αξιοποίηση των ΤΠΕ με αειφορική διαχείριση. Σε περιφερειακό επίπεδο, υπάρχει πληθώρα δράσεων συσχετιζόμενων με την αγροδιατροφή και την υποστήριξη είτε ειδικών τοπικών κατηγοριών τροφίμων είτε τη συσχέτιση του κλάδου με άλλους τομείς όπως της ενέργειας και των ΤΠΕ.

**Περιβάλλον & Βιώσιμη Ανάπτυξη:** Ενίσχυση επιχειρήσεων για την έρευνα και την ανάπτυξη τεχνολογιών συλλογής – διαλογής - διαχωρισμού και αξιοποίησης των προϊόντων που προκύπτουν από τα υλικά προς ανακύκλωση. Ανάπτυξη τεχνολογιών ανάκτησης, ανακύκλωσης και επαναχρησιμοποίησης υλικών, ανάπτυξη εναλλακτικών λύσεων για την απορρόφηση και οικονομική αξιοποίηση των ανακτηθέντων υλικών από ειδικά ρεύματα αποβλήτων. Ανάπτυξη καινοτόμων εφαρμογών και τεχνολογιών αιχμής για τη διαχείριση βιο-αποβλήτων και βιομηχανικών αποβλήτων. Ανάπτυξη καινοτόμων τεχνολογιών αντιρρυπαντικής προστασίας με έμφαση στη ρύπανση της θάλασσας και του αέρα από προϊόντα πετρελαίου /υδρογονάνθρακες από πλωτά μέσα και στην ρύπανση υπόγειων υδροφορέων από βιομηχανικά ή αστικά απόβλητα, για τη βελτίωση και αποκατάσταση και αξιολόγηση οικοσυστημάτων. Στήριξη της επιχειρηματικότητας και καινοτομίας σε προϊόντα και υπηρεσίες αντιρρύπανσης και απορρύπανσης με έμφαση στην «πράσινη επιχείρηση» και στην βιομηχανική συμβίωση. Έρευνα για την οικολογική αποκατάσταση υδάτινων σωμάτων (ποταμιών, λιμνών, υγροτόπων) σε τουριστικές περιοχές και σε περιοχές σημαντικές για την αλιεία και υδατοκαλλιέργεια. Παραγωγή υψηλής ποιότητας περιβαλλοντικών υπηρεσιών. Σε περιφερειακό επίπεδο, οι δράσεις που συσχετίζονται με το περιβάλλον έχουν κυρίως σχέση με χρήσεις καθαρών τεχνολογιών, waste management, έργα προστασίας από φυσικές καταστροφές και συσχέτιση των περιοχών Natura με την τοπική ανάπτυξη.

**Υγεία και Φάρμακα:** Οι δράσεις έρευνας και καινοτομίας θα στοχεύσουν στις ακόλουθες προτεραιότητες: α) ανάπτυξη διεθνώς ανταγωνιστικών φαρμακευτικών προϊόντων και ιατρικών τεχνολογιών μέσω ενίσχυσης της έρευνας και καινοτομίας και της συνεργασίας επιστημόνων βιοϊατρικής, κλινικών ερευνητών και επιχειρήσεων στην βιοϊατρική και μεταφραστική έρευνα, β) ανάπτυξη διεθνώς ανταγωνιστικών προηγμένων συστημάτων, εφαρμογών και υπηρεσιών στο χώρο της υγείας (ανάπτυξη καινοτόμων προϊόντων και υπηρεσιών υγείας, καινοτόμων ιατρικών, διαγνωστικών και απεικονιστικών υπηρεσιών και βιοπληροφορικής, μικρο/ νανο βιοϊατρικά συστήματα και συσκευές), γ) διεύρυνση των αλυσίδων αξίας (ανάπτυξη καινοτόμων υπηρεσιών τηλεϊατρικής και εξειδικευμένων καινοτόμων υπηρεσιών για τη φροντίδα ειδικών ομάδων του πληθυσμού, του ιατρικού τουρισμού και τουρισμού ευεξίας, ανάπτυξη διεθνώς ανταγωνιστικών φαρμακευτικών προϊόντων και καλλυντικών βασισμένων στην εγχώρια χλωρίδα). Ο χώρος της υγείας χαρακτηρίζεται από εθνικές πολιτικές και δράσεις στην έρευνα και την καινοτομία. Οι περιφερειακές εξειδικεύσεις είναι ελάχιστες (Αττική, Ήπειρος) και περιορίζονται στην υποστήριξη κυρίως του ιατρικού τουρισμού.

**Μεταφορές & Εφοδιαστική Αλυσίδα (Logistics):** Εμπορευματικές μεταφορές και logistics, Χρήση νέων τεχνολογιών στις θαλάσσιες μεταφορές, στις χερσαίες (οδικές) μεταφορές, στις αεροπορικές μεταφορές, ευφυείς υποδομές και συστήματα μεταφορών, αειφόρες αστικές μεταφορές και βιώσιμη κινητικότητα. Προώθηση συνεργασιών με ερευνητικά κέντρα και πανεπιστήμια για τεχνολογική καινοτομία του τομέα (π.χ. δρομολόγηση, RFID, συστήματα αυτοματισμών διαχείρισης φορτίων) όσο και στο κομμάτι της οργανωτικής καινοτομίας (π.χ. καινοτόμες διαδικασίες, δομές κλπ.) προς όφελος της ποιότητας των παρεχόμενων υπηρεσιών. Ενδεικτικά: Διατροφικές μεταφορές, ηλεκτρονική ροή πληροφοριών (πχ PoD, ιχνηλασιμότητα, ηλεκτρονική σήμανση φορτίων, παραγγελιοληψία, ηλεκτρονική τιμολόγηση, ηλεκτρονικοί τιμοκατάλογοι, κτλ), συστήματα προγραμματισμού πόρων χώρων και φορτίων, VMI-Vendor Management Inventory, CPFR-Collaborating Planning Forecasting Replenishment, αυτοματοποίηση αποθηκών. Σε περιφερειακό επίπεδο οι δράσεις σχετικές με τον κλάδο είναι προσανατολισμένες στις έξυπνες πόλεις, άρα ο κλάδος χαρακτηρίζεται περισσότερο από έργα εθνικής εμβέλειας.

**Ενέργεια:** Οι δράσεις έρευνας και καινοτομίας θα στοχεύουν σε: α) ανάπτυξη προϊόντων, τεχνολογιών και υπηρεσιών ενεργειακής εξοικονόμησης, β) ανάπτυξη προϊόντων, τεχνολογιών και υπηρεσιών σχετικών με τις ΑΠΕ, τα Έξυπνα Δίκτυα και την Αποθήκευση Ενέργειας (συστήματα ηλιακής ενέργειας, μικρά υδροηλεκτρικά έργα πολλαπλών χρήσεων, κυματική ενέργεια, βελτιστοποίηση διαχείρισης υδάτινων αποθεμάτων στους μεγάλους υδροηλεκτρικούς σταθμούς ΥΗΣ, παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας και θερμότητας με χρήση γεωθερμίας, ανάπτυξη τεχνολογίας εντοπισμού γεωθερμικού δυναμικού, ανάπτυξη τεχνολογίας ανεμογεννητριών και υποσυστημάτων τους, ανάπτυξη τεχνολογιών στον τομέα των υβριδικών καυσίμων και βιοκαυσίμων συμπεριλαμβανομένης και της εκμετάλλευσης της βιομάζας, ανάπτυξη τεχνολογιών για αποθήκευση ενέργειας από ΑΠΕ), γ) ανάπτυξη προϊόντων, τεχνολογιών και υπηρεσιών στον τομέα των Έξυπνων Δικτύων – Smart Grids και το σύστημα μεταφοράς και διανομής ηλεκτρικής ενέργειας (με εφαρμογή στην παραγωγή, μεταφορά, διανομή) και για τον εκσυγχρονισμό του δικτύου δ) ανάπτυξη προϊόντων/τεχνολογιών κυψελίδων καυσίμου και H<sub>2</sub>, ε) ανάπτυξη προϊόντων/τεχνολογιών και υπηρεσιών παραγωγής ενέργειας από συμβατικά καύσιμα, στ) διεύρυνση των αλυσίδων αξίας και ενίσχυση δραστηριοτήτων που προκύπτουν από τη διασύνδεση μεταξύ τομέων. Σε περιφερειακό επίπεδο, οι δράσεις σχετικές με την ενέργεια αφορούν στην αγροτική παραγωγή, σε δομικά υλικά, και στις εναλλακτικές μορφές ενέργειας.

**ΤΠΕ:** Οι δράσεις Ε&Κ θα στοχεύουν σε ανάπτυξη για: (α) τεχνολογίες διαχείρισης περιεχομένου-πληροφοριών (ανοιχτά δεδομένα μεγάλου μεγέθους), ψηφιακές τεχνολογίες για μοντελοποίηση, ανάλυση, κατανόηση και διατήρηση πολιτιστικής κληρονομιάς, αυτόματη μετάφραση, προηγμένο ψυχαγωγικό λογισμικό, καινοτόμες τεχνολογίες παιγνίων-gamification, εργαλεία επιχειρήσεων δημιουργικού, μαζικής ενημέρωσης, γνώσης, μάθησης, τεχνολογίες-μεθοδολογίες πολυτροπικής και φυσικής αλληλεπίδρασης με υπολογιστή (β) βασικές τεχνολογίες αρχιτεκτονικών για διαδίκτυο μέλλοντος (γ) τεχνολογίες εφαρμογών οριζόντιου χαρακτήρα (δ) νέα γενιά ρομπότ-υποστηρικτικών τεχνολογιών (ε) τεχνολογίες για εργοστάσιο μέλλοντος (στ) τεχνολογίες-εφαρμογές στους τομείς ενέργειας, υγείας, μεταφορών και

συγκεκριμένα: εφαρμογές για ευφυείς και ενοποιημένες μεταφορές, εφαρμογές στη βιο πληροφορική, ανάπτυξη εφαρμογών για ασφαλή, καθαρή και αποδοτική ενέργεια (Ζ) μικροηλεκτρονική, νάνο-μικροηλεκτρονική, ενσωματωμένα συστήματα, MEMS, μικροκυματικές, οπτικές διατάξεις, εργαλεία σχεδίασης και προσομοίωσης μικροηλεκτρονικών διατάξεων και ηλεκτρονικά χαμηλής κατανάλωσης. Σε περιφερειακό επίπεδο, διαφαίνεται ότι οι ΤΠΕ χρησιμοποιούνται κυρίως ως υποστηρικτά εργαλεία για υποβοήθηση παραγωγικών κλάδων εξειδίκευσης και ανάπτυξη έξυπνων εφαρμογών.

Η επενδυτική προτεραιότητα θα εστιάσει σε δράσεις οι οποίες εξειδικεύονται στη συνέχεια, ανάλογα με το στόχο τον οποίο εξυπηρετούν.

**Αναδυόμενοι τομείς:** μπορεί να συνδέονται με παγκόσμιες προκλήσεις (global challenges) που σχετίζονται π.χ. με τη διαχείριση των υδάτινων πόρων και του θαλάσσιου περιβάλλοντος, τα θέματα της κλιματικής αλλαγής και του αντίκτυπου στο πολιτιστικό απόθεμα και του περιβάλλοντος, την κάλυψη διατροφικών αναγκών του πλανήτη, την αντιμετώπιση εξουθενωτικών νόσων και νόσων της πρώιμης ηλικίας με μεγάλο κοινωνικο-οικονομικό αντίκτυπο - μέσω στοχευμένων θεραπειών - καθώς και επιδημιών. Μεγάλο ενδιαφέρον παρουσιάζει επίσης η διαστημική τεχνολογία, που αφορά σε πολλαπλά επιστημονικά και τεχνολογικά αντικείμενα που βασίζονται στις Key Emerging Technologies (KETs), καθώς και τεχνολογίες που συνδέονται με την αστικοποίηση και τις ΤΠΕ (smart cities, IoT, smart grids). Τέλος, η φωτονική – ως KET - αποτελεί έναν κατεξοχήν αναδυόμενο τομέα με πλήθος εφαρμογών στην ιατρική, τα υλικά, τις τηλεπικοινωνίες κ.λπ. με ισχυρή εκπροσώπηση από το ελληνικό ερευνητικό οικοσύστημα.

## **ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΕΙΣ ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΗΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ 1β του ΕΠΑνεΚ**

### ***Δράσεις για την προαγωγή επιχειρηματικών επενδύσεων στην Έρευνα και Καινοτομία***

1. Ενίσχυση της έρευνας και της καινοτομίας, της τεχνολογικής ανάπτυξης και της επίδειξης σε λειτουργούσες επιχειρήσεις, για την παραγωγή νέων ή βελτιωμένων προϊόντων, συμπεριλαμβανομένου και του ηλεκτρονικού εμπορίου, της οργανωτικής καινοτομίας, της καινοτομίας στο marketing, της μείωσης του κόστους λειτουργίας και των χρησιμοποιούμενων πρώτων υλών και ενέργειας.
2. Δράσεις για την ανάπτυξη δεσμών και συνεργειών μεταξύ επιχειρήσεων, κέντρων έρευνας και ανάπτυξης και του τομέα της ανώτατης εκπαίδευσης Ενίσχυση Συμπράξεων επιχειρήσεων με ακαδημαϊκά και ερευνητικά κέντρα στο πλαίσιο κοινοπραξιών μεσοπρόθεσμης διάρκειας: Προτείνεται οι συνεργασίες επιχειρήσεων με ακαδημαϊκά και ερευνητικά κέντρα να πραγματοποιηθούν και υπό τη μορφή των Συμπράξεων με συγκεκριμένους επιχειρηματικούς στόχους, δεσμεύσεις και υποχρεώσεις των συμβαλλομένων, προσυμφωνημένο οδικό χάρτη, μέσα και εργαλεία για την επίτευξη των στόχων της σύμπραξης, συμφωνία για την κάλυψη των αναγκών χρηματοδότησης, καθώς και αναγνώριση των λοιπών εμπλεκόμενων φορέων.
3. Υποστήριξη της κατοχύρωσης των ερευνητικών αποτελεσμάτων και γενικότερα της βιομηχανικής ιδιοκτησίας στα κυριότερα γραφεία στον κόσμο: Η δράση αποβλέπει στη χορήγηση πιστωτικών τίτλων μέσω του OBI στους εφευρέτες που επιθυμούν να κατοχυρώσουν την επινόησή τους στο Ευρωπαϊκό Γραφείο ΔΕ (European Patent Office) ή και σε τρίτες χώρες μέσω της διεθνούς συνθήκης συνεργασίας (Patent Cooperation Treaty). Αντίστοιχη ενίσχυση θα χορηγείται και για τους κατόχους βιομηχανικού σχεδίου.

**ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ IV**  
**ΔΙΚΑΙΟΛΟΓΗΤΙΚΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΓΚΡΙΣΗ ΤΗΣ ΑΠΟΦΑΣΗΣ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗΣ**

1. Υπεύθυνη δήλωση του Ν1599/1986 (άρθρο 8) για κάθε φορέα που συμμετέχει στην πρόταση ερευνητικού έργου υπογεγραμμένη από το νόμιμο εκπρόσωπό του φορέα, στην οποία θα δηλώνεται ότι:
  - α. όλα τα αναφερόμενα στοιχεία στην πρόταση με τίτλο «.....» είναι αληθή και ακριβή.
  - β. η πρόταση έργου με τίτλο «.....», που υποβλήθηκε προς χρηματοδότηση, δεν έχει χρηματοδοτηθεί ή δεν χρηματοδοτείται από άλλους φορείς για μέρος ή ολόκληρο το αντικείμενό της,
  - γ. δεν εκκρεμεί διαταγή ανάκτησης εις βάρος του δικαιούχου «.....», κατόπιν προηγούμενης αποφάσεως της Ευρωπαϊκής Επιτροπής.
  - δ. *(ισχύει μόνο για επιχειρήσεις)* ο δικαιούχος «.....» δεν χαρακτηρίζεται ως προβληματική (κατά την έννοια του σημείου 18 του άρθρου 2 του Κανονισμού αριθ. 651/2014).
  - ε. *(ισχύει μόνο για ΜΜΕ)* σε συμφωνία με τον ΕΕ 651/2014 η επιχείρηση είναι ΜμΕ και συγκεκριμένα «πολύ μικρή ή μικρή» ή «μεσαία».
2. *(ισχύει μόνο για επιχειρήσεις)* Ιδρυτικά καταστατικά και τυχόν τροποποιήσεις των επιχειρήσεων που συμμετέχουν, ΦΕΚ σύστασης επιχείρησης.
3. *(ισχύει μόνο για επιχειρήσεις)* Ισολογισμοί των τριών τελευταίων ετών (ή ισοδύναμα οικονομικά στοιχεία). Για επιχειρήσεις με λιγότερα από τρία έτη λειτουργίας θα προσκομίζονται οι ισολογισμοί των αντίστοιχων ετών.
4. *(ισχύει μόνο για ΜΜΕ)* Δήλωση Στοιχείων Επιχείρησης σχετικά με την ιδιότητά της ως Μικρομεσαία Επιχείρηση (ΜΜΕ) – σύμφωνα με υπόδειγμα της Επιτροπής. Η δήλωση συνοδεύεται από:

έντυπο 4. ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ (Σ.Ε.Π.Ε.) και  
μετοχική σύνθεση,

των τελευταίων δύο (2) ετών που προηγούνται του έτους υποβολής της πρότασης.
5. *(ισχύει μόνο για ερευνητικούς οργανισμούς στην περίπτωση της παρέμβασης ΙΙ)* ΦΕΚ ίδρυσης ή/ και απόφαση των αρμοδίων οργάνων του ερευνητικού οργανισμού ή/ και σχετικό απόσπασμα από τον Κανονισμό Λειτουργίας του οργανισμού περί της ίδρυσης και λειτουργίας του τμήματος/ ινστιτούτου που συμμετέχει στην πρόταση. Διευκρινίζεται ότι δεν αφορά την Ίδρυση του Ειδικού Λογαριασμού του Οργανισμού, αλλά την οντότητα που εκτελεί το έργο.
6. *(ισχύει για συνεργατικά έργα)* Υπογεγραμμένο συμφωνητικό συνεργασίας των συμμετεχόντων φορέων για την από κοινού υλοποίηση του έργου και τους όρους της μεταξύ τους συνεργασίας. Στο συμφωνητικό αυτό θα πρέπει, μεταξύ άλλων, να περιλαμβάνονται οπωσδήποτε ρυθμίσεις για δικαιώματα βιομηχανικής ιδιοκτησίας. Στο ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙΧ παρατίθεται Υπόδειγμα Συμφωνητικού Συνεργασίας. Το Υπόδειγμα είναι ενδεικτικό και δεν επιβάλλεται η εκάστοτε σύμπραξη να το υιοθετήσει ως έχει. Το συμφωνητικό συνεργασίας απαιτείται να φέρει την υπογραφή του Νόμιμου Εκπροσώπου κάθε δικαιούχου φορέα του συνεργατικού έργου.

## **ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ VI ΑΠΟΔΕΚΤΟΙ ΤΡΟΠΟΙ ΕΞΟΦΛΗΣΗΣ ΔΑΠΑΝΩΝ**

Για να είναι επιλέξιμες οι δαπάνες, η εξόφλησή τους θα πρέπει να γίνεται ως ακολούθως για την εξασφάλιση επαρκούς διαδρομής ελέγχου, καθώς και να αποτελούν εκπιπτόμενες δαπάνες σε συνάφεια με τα άρθρα 22 & 23 του Κ.Φ.Ε. (Ν. 4172/2013, ΠΟΛ. 1216/1.10.2014 και ΠΟΛ.1079/6.4.2015):

- για κάθε είδους δαπάνη που αφορά σε αγορά αγαθών ή λήψη υπηρεσιών **αξίας άνω των πεντακοσίων (500) ευρώ (χωρίς ΦΠΑ)**, θα πρέπει η τμηματική ή ολική εξόφλησή της, να γίνεται με τη χρήση τραπεζικού μέσου πληρωμής
- κάθε είδους δαπάνη που αφορά σε αγορά αγαθών ή λήψη υπηρεσιών **αξίας πεντακοσίων (500) ευρώ και κάτω (χωρίς ΦΠΑ)**, είναι δυνατόν να εξοφλείται χωρίς τη χρήση τραπεζικού μέσου πληρωμής, δηλαδή με μετρητά

Ως **τραπεζικό μέσο πληρωμής**, προκειμένου για την εφαρμογή των ανωτέρω, νοείται:

- **κατάθεση σε τραπεζικό λογαριασμό του προμηθευτή**, είτε με μετρητά είτε με μεταφορά μεταξύ λογαριασμών (έμβασμα, ηλεκτρονικό ή μη)
- **καταβολή σε ταυτοποιημένο λογαριασμό πληρωμών του προμηθευτή**, που τηρείται σε Πάροχο Υπηρεσιών Πληρωμών του Ν. 3862/2010 (ήτοι Πιστωτικό Ίδρυμα, Ίδρυμα Πληρωμών ή Ίδρυμα Ηλεκτρονικού Χρήματος), είτε με μετρητά, είτε με μεταφορά μεταξύ λογαριασμών πληρωμών (μεταφορά εντός του ίδιου Ιδρύματος ή έμβασμα).
- **χρήση χρεωστικών ή πιστωτικών καρτών του δικαιούχου** που πραγματοποιεί την πληρωμή ή/και όποιας άλλης κάρτας συνδέεται με ονομαστικό ταυτοποιημένο λογαριασμό πληρωμών του λήπτη της ενίσχυσης (δικαιούχου) που τηρείται σε Πάροχο Υπηρεσιών Πληρωμών του Ν. 3862/2010 (ήτοι Πιστωτικό Ίδρυμα, Ίδρυμα Ηλεκτρονικού Χρήματος ή Ίδρυμα Πληρωμών)
- **έκδοση επιταγής του δικαιούχου** από νόμιμα λειτουργούσα στην Ελλάδα τράπεζα
- **χρήση ταχυδρομικής επιταγής – ταχυπληρωμής.**

Σε περίπτωση που καταβάλλονται προκαταβολές έναντι της αξίας του προς αγορά αγαθού ή υπηρεσίας ή όταν πραγματοποιούνται τμηματικές καταβολές που αφορούν παραστατικό καθαρής αξίας άνω των €500, απαιτείται η χρήση τραπεζικού μέσου, ανεξαρτήτως του ποσού της κάθε τμηματικής καταβολής ή προκαταβολής.

**Σημειώνεται ότι για τις εξοφλήσεις των δαπανών που πραγματοποιούνται στο πλαίσιο ενός έργου, θα λαμβάνονται κάθε φορά υπόψη τα οριζόμενα στις εκάστοτε ισχύουσες νομοθετικές και κανονιστικές πράξεις που ρυθμίζουν το πλαίσιο πραγματοποίησης συναλλαγών και θέσπισης τυχόν περιορισμών σε αυτές.** Οι ανωτέρω περιορισμοί αποτυπώνουν το ισχύον κανονιστικό πλαίσιο το οποίο διέπει την πραγματοποίηση συναλλαγών κατά τη δημοσίευση της παρούσας Πρόσκλησης.

Στο πλαίσιο της παρούσας Πρόσκλησης **δεν είναι αποδεκτές εξοφλήσεις μέσω επιταγών τρίτων ή συναλλαγματικών**, ανεξάρτητα από ενδεχόμενες μελλοντικές μεταβολές στο εθνικό πλαίσιο με το οποίο ρυθμίζεται η πραγματοποίηση οικονομικών συναλλαγών.

Σε σχέση με τα απαιτούμενα στοιχεία και δικαιολογητικά για συναλλαγές που εξοφλούνται μέσω τραπεζικού μέσου πληρωμής ισχύουν τα ακόλουθα:

1. **Μεταφορά Ποσού από τον Λογαριασμό του Έργου σε λογαριασμό του προμηθευτή** (εταιρικό τραπεζικό λογαριασμό ή σε επαγγελματικό λογαριασμό πληρωμών που τηρείται σε Πάροχο Υπηρεσιών Πληρωμών). Για την πιστοποίηση της πληρωμής απαιτείται αντίγραφο του εγγράφου της τράπεζας ή του Παρόχου Υπηρεσιών Πληρωμών για μεταφορά χρημάτων από το οποίο θα προκύπτουν τα στοιχεία των λογαριασμών δικαιούχου και προμηθευτή.

2. **Κατάθεση Μετρητών στον τραπεζικό λογαριασμό ή σε ταυτοποιημένο λογαριασμό πληρωμών του προμηθευτή.** Για την πιστοποίηση της πληρωμής απαιτείται αντίγραφο κατάθεσης του ποσού στον τραπεζικό λογαριασμό ή στον λογαριασμό πληρωμών που τηρείται σε Πάροχο Υπηρεσιών Πληρωμών από το οποίο θα προκύπτει ως δικαιούχος του λογαριασμού ο προμηθευτής των αγαθών και υπηρεσιών προς τον λήπτη της ενίσχυσης (δικαιούχο) και ο καταθέτης – δικαιούχος.
3. **Ηλεκτρονική Συναλλαγή** (κίνηση web-banking ή κίνηση μεταφοράς μέσω web από και προς ταυτοποιημένο λογαριασμό πληρωμών που τηρείται σε Πάροχο Υπηρεσιών Πληρωμών). Για την πιστοποίηση της πληρωμής απαιτείται αντίγραφο της ηλεκτρονικής συναλλαγής από το οποίο θα προκύπτει ο λήπτης του ποσού πληρωμής, δηλαδή ο προμηθευτής των αγαθών και υπηρεσιών και ο πληρωτής/καταθέτης, δηλαδή ο δικαιούχος της ενίσχυσης.
4. **Έκδοση Τραπεζικής Επιταγής** από τον δικαιούχο προς τον προμηθευτή. Πρόκειται για επιταγές που εκδίδονται από νόμιμα λειτουργούσα στην Ελλάδα τράπεζα, είτε με αντίστοιχη κατάθεση μετρητών στην τράπεζα από το δικαιούχο, είτε με χρέωση του Λογαριασμού του Έργου. Θα πρέπει να έχει εξοφληθεί σε χρόνο προγενέστερο της ημερομηνίας πιστοποίησης της δαπάνης. Για την πιστοποίηση της πληρωμής απαιτείται αντίγραφο του σώματος της επιταγής.
5. **Εξόφληση μέσω Κάρτας Πληρωμών** (χρεωστικής, πιστωτικής, προπληρωμένης). Προϋπόθεση για την πιστοποίηση της πληρωμής είναι η κάρτα να έχει εκδοθεί στο όνομα του δικαιούχου της ενίσχυσης, είτε να συνδέεται απαραίτητως με λογαριασμό πληρωμών που τηρείται σε Πάροχο Υπηρεσιών Πληρωμών στο όνομα του δικαιούχου της ενίσχυσης. Σε κάθε περίπτωση πρέπει να υπάρχει επαρκής διαδρομή ελέγχου, δηλαδή να αποδεικνύεται η αγορά των αντίστοιχων αγαθών/υπηρεσιών και η χρέωση της κάρτας του Δικαιούχου (ανεξάρτητα εάν η συναλλαγή αυτή πραγματοποιείται με δόσεις ή με εφάπαξ καταβολή). Για την πιστοποίηση απαιτείται αντίγραφο κίνησης κάρτας όπου αποτυπώνονται οι σχετικές κινήσεις και στο οποίο εμφανίζονται οι δόσεις ή η εφάπαξ καταβολή για τη συναλλαγή.
6. **Έκδοση Ταχυδρομικής Επιταγής – Ταχυπληρωμής.** Πραγματοποιείται με κατάθεση μετρητών του δικαιούχου στα ΕΛΤΑ για εξόφληση του προμηθευτή, σε χρόνο προγενέστερο της ημερομηνίας πιστοποίησης της δαπάνης. Για την πιστοποίηση της πληρωμής απαιτείται αποδεικτικό έκδοσης και είσπραξης της ταχυδρομικής επιταγής, όπου θα αναγράφονται τα στοιχεία του δικαιούχου και του προμηθευτή.

Για την επιβεβαίωση της εξόφλησης των ανωτέρω συναλλαγών ο δικαιούχος θα πρέπει να προσκομίζει υποχρεωτικά

- **τιμολόγια ή λογιστικά έγγραφα ισοδύναμης αξίας** για κάθε μία από τις υποβαλλόμενες δαπάνες
- **αντίγραφο κίνησης (extrait) του Λογαριασμού του Έργου** για το σύνολο της ελεγχόμενης χρονικής περιόδου
- **αναλυτικό καθολικό (καρτέλα) προμηθευτή (λογαριασμός 50)** για το σύνολο των προμηθευτών που σχετίζονται με τις δηλωθείσες δαπάνες

Στις περιπτώσεις όπου από τα ως άνω περιγραφόμενα στοιχεία και δικαιολογητικά για τις εξοφλήσεις με τη χρήση τραπεζικού μέσου πληρωμής, δεν προκύπτουν εμφανώς τα στοιχεία των αντισυμβαλλομένων ή για εξοφλήσεις δαπανών ειδικού τύπου (π.χ. εξοφλήσεις ενοικίων) δύναται να ζητείται επιπλέον απόδειξη είσπραξης ή έγγραφο ισοδύναμης αποδεικτικής αξίας π.χ. βεβαίωση προμηθευτή περί εξόφλησης της συναλλαγής.

Σε περίπτωση εξόφλησης παραστατικού μέσω μετρητών (καθαρής αξίας έως και **500€**) τα απαιτούμενα στοιχεία και δικαιολογητικά είναι (εκτός του τιμολογίου αγοράς αγαθών ή παροχής υπηρεσιών): απόδειξη είσπραξης του προμηθευτή ή έγγραφο ισοδύναμης αποδεικτικής αξίας π.χ. βεβαίωση προμηθευτή περί εξόφλησης της συναλλαγής.

Το σύνολο των ως άνω συναλλαγών πρέπει να συνοδεύεται από τις κατά περίπτωση και σύμφωνα με την τηρούμενη κατηγορία λογιστικών βιβλίων της επιχείρησης (Απλογραφικά ή Διπλογραφικά), λογιστικές καταχωρήσεις βάσει των Ελληνικών Λογιστικών Προτύπων (Ν. 4308/2014 (Α251)).

Στην περίπτωση τήρησης απλογραφικών λογιστικών βιβλίων (χειρόγραφο ή μηχανογραφική τήρηση) πρέπει να είναι διαθέσιμα αντίγραφα των λογιστικών καταχωρήσεων των παραστατικών/στοιχείων του έργου (π.χ. τιμολογίων, τιμολογίων παροχής υπηρεσιών, κλπ.) στο βιβλίο εσόδων-εξόδων της επιχείρησης.

Στην περίπτωση τήρησης διπλογραφικών λογιστικών βιβλίων πρέπει να είναι διαθέσιμα αντίγραφα των λογιστικών καταχωρήσεων των παραστατικών τιμολόγησης και εξόφλησης των δαπανών της επένδυσης, στα αναλυτικά καθολικά των οικείων λογαριασμών (π.χ. εξόδων, παγίων, προμηθευτών, ταμείου, κλπ.), στα αντίστοιχα ισοζύγια καθώς και στο γενικό ημερολόγιο.

Ακολουθούν γενικοί όροι και επισημάνσεις που αφορούν στις προϋποθέσεις που πρέπει να πληρούνται προκειμένου να είναι δυνατή η επιβεβαίωση της εξόφλησης των υποβαλλόμενων δαπανών.

- Προκειμένου μία δαπάνη να κριθεί επιλέξιμη θα πρέπει το αντίστοιχο παραστατικό να έχει εκδοθεί το αργότερο μέχρι την ημερομηνία ολοκλήρωσης του έργου και να έχει εξοφληθεί πριν από την ημερομηνία υποβολής της τελικής έκθεσης επαλήθευσης-πιστοποίησης από το όργανο ελέγχου.
- Οι δαπάνες του έργου είναι επιλέξιμες εφόσον, μεταξύ άλλων, συμμορφώνονται προς τις απαιτήσεις της εφαρμοστέας φορολογικής και εργατικής νομοθεσίας.
- Ο δικαιούχος υποχρεούται στην τήρηση ξεχωριστής λογιστικής μερίδας για την πράξη στην οποία θα καταχωρίζονται όλες οι σχετικές δαπάνες του έργου. Σε περίπτωση μη τήρησης ξεχωριστής λογιστικής μερίδας θα πρέπει να είναι διακριτό το σύνολο των δαπανών του έργου.
- Δεν επιτρέπεται κατακερματισμός της δαπάνης που οδηγεί σε αποφυγή των υποχρεώσεων για τους αποδεκτούς τρόπους εξόφλησης (δηλαδή δεν επιτρέπεται έκδοση μεγαλύτερου αριθμού τιμολογίων με σκοπό την μετάπτωση σε κατηγορία για την οποία η εξόφληση των δαπανών αυτών προβλέπεται να γίνεται με μετρητά).
- Δεν είναι επιτρεπτή η εξόφληση προμηθευτή μέσω λογαριασμών και παραστατικών των εταιρών /μετόχων της δικαιούχου επιχείρησης.
- Δεν γίνεται δεκτή εξόφληση δαπανών με χρήση επιταγών τρίτων ή συναλλαγματικών.
- Για να είναι επιλέξιμες οι δαπάνες της κατηγορίας εξοπλισμού και αποσβέσεων θα πρέπει τα επιχορηγούμενα πάγια (υλικά και άυλα) να έχουν καταχωρηθεί στο μητρώο παγίων του δικαιούχου σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στα Ελληνικά Λογιστικά Πρότυπα και οι αποσβέσεις να διενεργούνται με βάση την εθνική φορολογική νομοθεσία (Κ.Φ.Ε.).
- Ο δικαιούχος μπορεί να λαμβάνει και να εκδίδει ηλεκτρονικά τιμολόγια. Ηλεκτρονικό τιμολόγιο είναι οποιοδήποτε τιμολόγιο περιέχει τις πληροφορίες που απαιτούνται από τα Ελληνικά Λογιστικά Πρότυπα (Ν. 4308/2014) και το οποίο έχει εκδοθεί και ληφθεί σε ηλεκτρονική μορφή. Για τους σκοπούς πιστοποίησης των δαπανών της επένδυσης, τα ηλεκτρονικά τιμολόγια θα πρέπει σε κάθε περίπτωση να εκτυπώνονται.
- Σε περιπτώσεις προμηθειών από το εξωτερικό, για τα τιμολόγια που είναι ξενόγλωσσα (εκτός αγγλικής) μπορεί να ζητηθεί η μετάφρασή τους στην ελληνική γλώσσα από επίσημο φορέα, ώστε να καταστεί δυνατή η πιστοποίηση της επιλεξιμότητας της δαπάνης. Επίσης, θα προσκομίζονται για την πιστοποίηση των δαπανών όλα τα συνοδευτικά έγγραφα και οι αντίστοιχες τραπεζικές συναλλαγές, ώστε να είναι δυνατή η ύπαρξη αξιόπιστης διαδρομής ελέγχου για την προμήθεια, τη διακίνηση και την παράδοση των προϊόντων και την εξόφληση του προμηθευτή.
- Ο ΕΦ έχει το δικαίωμα περικοπής δαπανών κατά την πιστοποίησή τους, αν αυτές κριθούν ότι δεν αφορούν στο έργο ή ή κριθούν υπερβολικές ως προς το κόστος τους.

### **Δαπάνες προσωπικού**

Στο μισθολογικό κόστος υφιστάμενου ή νέου προσωπικού περιλαμβάνονται όλες οι νόμιμες αποδοχές & ασφαλιστικές εισφορές, σύμφωνα με τις εκάστοτε ισχύουσες διατάξεις, καθώς και οι υποχρεώσεις της επιχείρησης προς τους φορείς του Δημοσίου, εξαιρουμένης της αποζημίωσης απόλυσης. Οι δαπάνες που αφορούν σε αμοιβές προσωπικού ειδικά, **εξοφλούνται αποκλειστικά με τη χρήση τραπεζικού μέσου πληρωμής.**

Σημειώνεται τέλος ότι τα αναφερόμενα στο παρόν Παράρτημα δικαιολογητικά αφορούν στην επιβεβαίωση της εξόφλησης των υποβαλλόμενων δαπανών και δεν συνθέτουν το σύνολο των στοιχείων που είναι απαραίτητα για την πιστοποίηση της επιλεξιμότητάς τους.

**ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ VI**  
**ΚΑΝΟΝΕΣ ΕΠΙΛΕΞΙΜΟΤΗΤΑΣ**  
**& ΔΙΚΑΙΟΛΟΓΗΤΙΚΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΣΗ ΔΑΠΑΝΩΝ**

Η επιλεξιμότητα των δαπανών που αφορούν σε χρηματοδοτούμενα έργα στο πλαίσιο της παρούσας Πρόσκλησης, θα πρέπει να γίνεται κάθε φορά λαμβάνοντας υπόψη τα οριζόμενα στις **εκάστοτε ισχύουσες νομοθετικές και κανονιστικές πράξεις και ιδιαίτερα στην Απόφαση του Υπουργού Οικονομίας, Ανάπτυξης και Τουρισμού 81986/ΕΥΘΥ712/31.7.2015** (ΦΕΚ 1822/Β/24.08.2015).

Οι επιλέξιμες δαπάνες για τα έργα που χρηματοδοτούνται στο πλαίσιο της παρούσας Πρόσκλησης υπολογίζονται **στη βάση του πραγματικού κόστους**, δηλαδή έχουν πραγματοποιηθεί από τους δικαιούχους, δικαιολογούνται από τους όρους και τους στόχους των εγκεκριμένων πράξεων, προβλέπονται στην απόφαση χρηματοδότησης και τεκμηριώνονται από εξοφλημένα τιμολόγια ή λογιστικά στοιχεία ισοδύναμης αποδεικτικής αξίας.

Οι δικαιούχοι των οποίων η χρηματοδότηση στο πλαίσιο του έργου έχει χαρακτηριστεί ως μη κρατική ενίσχυση μπορούν να εφαρμόσουν τις **αρχές του απλοποιημένου κόστους** και να υπολογίζουν (χωρίς να προσκομίζουν αντίστοιχα παραστατικά) το σύνολο των δαπανών των **υποκατηγοριών i, ii και iv της Κατηγορίας 4. Πρόσθετα γενικά έξοδα και λοιπές λειτουργικές δαπάνες** ως σταθερό ποσοστό, **μέχρι 15%, των επιλέξιμων δαπανών της Κατηγορίας 1. Δαπάνες Προσωπικού**. Στις άμεσες δαπάνες προσωπικού που χρησιμοποιούνται ως βάση υπολογισμού δεν συμπεριλαμβάνεται τυχόν ΦΠΑ, έστω κι αν αυτός είναι επιλέξιμη δαπάνη.

Για την πιστοποίηση του συνόλου των άμεσων δαπανών του έργου απαιτείται η ανάρτηση των ακόλουθων εγγράφων μέσω του ΠΣΚΕ:

- **Φωτοαντίγραφα των παραστατικών δαπανών** ανά δικαιούχο και κατηγορία δαπάνης
  - Τιμολόγια ή λογιστικά έγγραφα ισοδύναμης αποδεικτικής ισχύος, σύμφωνα με την ισχύουσα εθνική νομοθεσία (Σημειώνεται ότι τα πρωτότυπα φέρουν υποχρεωτικά σφραγίδα με τον κωδικό του έργου).
  - Αποδεικτικά εξόφλησης (επισυνάπτονται πίσω από κάθε υποβαλλόμενο τιμολόγιο)
  - Λογιστικές εγγραφές των παραστατικών, κατά προτίμηση με τη μορφή αναλυτικού καθολικού του ξεχωριστού λογαριασμού του έργου (με υπογραφή του υπεύθυνου λογιστή και σφραγίδα του φορέα). Βλέπε επεξήγηση στο τέλος του Παραρτήματος.
- **Υπεύθυνη Δήλωση του δικαιούχου**, υπογεγραμμένη αρμοδίως, όπου αναφέρεται ότι:
  - Τα υποβαλλόμενα αντίγραφα είναι ακριβή αντίγραφα των πρωτότυπων παραστατικών
  - Τα πρωτότυπα είναι πάντα στη διάθεση του ΕΦ
  - Τα παραστατικά δεν αντιστοιχούν σε δαπάνες που έχουν χρηματοδοτηθεί από άλλο πρόγραμμα
  - Οι δαπάνες του έργου παρακολουθούνται λογιστικά σε ξεχωριστό λογαριασμό και είναι εις γνώση του υπογράφοντα ότι όσες από αυτές δεν έχουν καταχωρηθεί στον λογαριασμό αυτόν θα κριθούν ως μη επιλέξιμες

Με βάση το κανονιστικό πλαίσιο που ισχύει **κατά την δημοσίευση της παρούσας Πρόσκλησης**, οι κανόνες επιλεξιμότητας καθώς και τα πρόσθετα δικαιολογητικά που απαιτούνται για κάθε μία από τις Κατηγορίες Δαπανών στις οποίες ο υπολογισμός γίνεται στη βάση του πραγματικού κόστους έχουν ως εξής:

**1. Δαπάνες προσωπικού**

Για τις δαπάνες προσωπικού ισχύουν οι κανόνες επιλεξιμότητας που αναφέρονται στο **Άρθρο 12 της Απόφασης 81986/ΕΥΘΥ712/31.7.2015**. Το προσωπικό διακρίνεται σε τακτικό και έκτακτο, ανάλογα με τη σχέση εργασίας που διατηρεί με το δικαιούχο.

Για τη διαμόρφωση του προϋπολογισμού της κατηγορίας δαπανών προσωπικού λαμβάνεται υπόψη το ετήσιο ύψος αμοιβών των εργαζομένων που θα απασχοληθούν στο έργο (μεικτές αμοιβές εργαζομένου, εργοδοτικές εισφορές κοινωνικής ασφάλισης, φόρος εισοδήματος, δώρα εορτών, επίδομα αδείας και επιδόματα, που προβλέπονται από το θεσμικό πλαίσιο του δικαιούχου όταν αυτός είναι δημόσιος φορέας). Έκτακτες αποδοχές που δεν προβλέπονται στη σύμβαση εργασίας και καταβάλλονται κατά περίπτωση (ad hoc) δεν είναι επιλέξιμες. Οι δαπάνες για υπερωριακή αποζημίωση του προσωπικού είναι επιλέξιμες εφόσον καταβάλλονται για εργασία που παρασχέθηκε πέραν του κανονικού ωραρίου εργασίας. Οι δαπάνες αυτές θα πρέπει να τεκμηριώνονται με μισθολογικές καταστάσεις του φορέα.

Η συνολική επιλέξιμη αμοιβή ανά εργαζόμενο προσδιορίζεται με βάση τον πραγματικό χρόνο που αυτός απασχολείται με άμεση παροχή εργασίας στο πλαίσιο του έργου. Το μικτό ωριαίο κόστος απασχόλησης υπολογίζεται ως το ηλικίο του τελευταίου τεκμηριωμένου ετήσιου μικτού κόστους απασχόλησης, όπως αυτό ορίζεται από την κείμενη νομοθεσία, και του αριθμού των 1720 παραγωγικών ωρών (Άρθρο 68, §2 του ΕΕ 1303/2014 και Άρθρο 12, §8 της Απόφασης 81986/ΕΥΘΥ712).

Στις περιπτώσεις που το προσωπικό απασχολείται στην πράξη για το σύνολο του συμβατικού του χρόνου ή για σταθερό ποσοστό του συμβατικού χρόνου απασχόλησης, οι δαπάνες για αμοιβές προσωπικού δύνανται να υπολογίζονται όχι με βάση το ωριαίο κόστος απασχόλησης αλλά ως το γινόμενο του σταθερού ποσοστού του συμβατικού χρόνου με το μικτό μηνιαίο κόστος απασχόλησης.

Οι αμοιβές μελών ΔΕΠ και ερευνητών των ερευνητικών κέντρων/ ινστιτούτων έχουν ως ανώτατο όριο μηνιαίων αποδοχών τις μηνιαίες αποδοχές του Γενικού Γραμματέα Υπουργείου, σύμφωνα με τα αναφερόμενα στο Ν. 3833/2010 (ΦΕΚ 40/Α/15.3.2010) «Προστασία της εθνικής οικονομίας – Επείγοντα μέτρα για την αντιμετώπιση της δημοσιονομικής κρίσης», όπως τροποποιήθηκε από το Ν. 3848/2010 (ΦΕΚ 71/Α/19.5.2010) «Αναβάθμιση του ρόλου του εκπαιδευτού – καθιέρωση κανόνων αξιολόγησης και αξιοκρατίας στην εκπαίδευση και λοιπές διατάξεις», άρθρο 36.

Φυσικά πρόσωπα (ερευνητές, προπτυχιακοί ή μεταπτυχιακοί φοιτητές, υποψήφιοι διδάκτορες) που συμμετέχουν στην υλοποίηση της πράξης στη βάση σύμβασης η οποία προβλέπει την χορήγηση υποτροφίας ως αντάλλαγμα για την αποκλειστική απασχόληση του φυσικού προσώπου στην πράξη, μπορούν να θεωρηθούν ως έκτακτο προσωπικό του δικαιούχου, εφόσον πληρούνται οι ίδιες προϋποθέσεις με αυτές των συμβάσεων μίσθωσης έργου και η χορήγηση της υποτροφίας γίνεται σύμφωνα με το ισχύον θεσμικό πλαίσιο του δικαιούχου. Σπουδαστές που λαμβάνουν υποτροφία, από οποιοδήποτε πηγή, με σκοπό την οικονομική ενίσχυσή τους για τη συνέχιση/ολοκλήρωση των σπουδών τους ή τη βράβευσή τους λόγω εξαιρετικών επιδόσεων δεν θεωρούνται προσωπικό του δικαιούχου.

Επίσης με βάση την παρ. 5 του άρθρου 28 του ν. 4314/2014 (ΦΕΚ 265/Α/23.12.2014):  
*«Από 23.12.2014 οι δαπάνες των υποτροφιών που χορηγούνται από τα ερευνητικά κέντρα ή ινστιτούτα σύμφωνα με τους όρους της παρ. 7 του άρθρου 28 του ν. 4310/2014, από τα Α.Ε.Ι. σύμφωνα με το ν. 4009/2011 (Α' 195), όπως ισχύει και από το Ίδρυμα Κρατικών Υποτροφιών (Ι.Κ.Υ.), σύμφωνα με τον ν. 2158/1993 (Α' 109) και το π.δ. 321/1999 (Α' 306) είναι επιλέξιμες για συγχρηματοδότηση από τα ανωτέρω επιχειρησιακά προγράμματα. Τα χορηγούμενα από τις αιτίες αυτές ποσά δεν αποτελούν εισόδημα και δεν υπόκεινται σε οποιονδήποτε φόρο ή κράτηση. Η παρούσα διάταξη εφαρμόζεται και για τους μεταδιδακτορικούς συνεργάτες.»*

Προκειμένου να δικαιούνται αμοιβής οι Πρόεδροι Διοικητικών Συμβουλίων, οι Διευθύνοντες Σύμβουλοι και οι Διαχειριστές των επιχειρήσεων, θα πρέπει να εμπίπτουν σε μία από τις προβλεπόμενες κατηγορίες απασχόλησης του Άρθρου 12 της Απόφασης 81986/ΕΥΘΥ712/31.7.2015, και να προσκομίζονται τα απαιτούμενα κατά περίπτωση δικαιολογητικά.

Φυσικά πρόσωπα που συμμετέχουν στην υλοποίηση της πράξης ως υπεργολάβοι (συμβάσεις παροχής υπηρεσιών) δεν θεωρούνται προσωπικό του δικαιούχου.

Το προσωπικό του δικαιούχου δεν επιτρέπεται να απασχολείται στην πράξη στη βάση σύμβασης παροχής υπηρεσιών (υπεργολάβος) ή σύμβασης μίσθωσης έργου.

Τα πρόσθετα δικαιολογητικά που απαιτούνται για την πιστοποίηση των δαπανών της **Κατηγορίας 1. Δαπάνες προσωπικού** είναι:

#### **Τακτικό προσωπικό**

- **Απόφαση της διοίκησης** του δικαιούχου με την οποία καθορίζεται το προσωπικό που θα απασχοληθεί στο έργο, τα καθήκοντά τους σε σχέση με το φυσικό αντικείμενο της πράξης, ο χρόνος απασχόλησής τους, καθώς και ο τρόπος απασχόλησής τους στην πράξη (εντός ωραρίου, υπερωριακή απασχόληση, πρόσθετη απασχόληση).
- **Μηνιαία συνολικά απολογιστικά φύλλα χρονοχρέωσης (global timesheets)**, στα οποία θα αποτυπώνονται σε επίπεδο φυσικού προσώπου οι πραγματικές ώρες απασχόλησής του ανά ημέρα, και για κάθε πράξη ή άλλη δραστηριότητα στο δικαιούχο, υπογεγραμμένα από τον εργαζόμενο και τον υπεύθυνο της διοίκησης του δικαιούχου. Για τις περιπτώσεις που το φυσικό πρόσωπο απασχολείται στην πράξη για το σύνολο του συμβατικού του χρόνου δεν απαιτείται η συμπλήρωση φύλλων χρονοχρέωσης αλλά βεβαίωση του υπευθύνου της διοίκησης του δικαιούχου για την απασχόληση σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στη σχετική απόφαση της διοίκησης του δικαιούχου.
- **Μισθολογικές καταστάσεις**, του δικαιούχου όπου εμφανίζονται, οι μικτές ετήσιες αποδοχές, οι αντίστοιχες εισφορές κοινωνικής ασφάλισης και τα τυχόν επιδόματα που προβλέπονται από το θεσμικό πλαίσιο του δικαιούχου για το τελευταίο έτος οικονομικής χρήσης. Στις μισθολογικές καταστάσεις θα πρέπει να εμφανίζονται διακριτά οι αποζημιώσεις για την υπερωριακή και την πρόσθετη απασχόληση του προσωπικού.
- **Εκθέσεις** για το παραχθέν έργο την αντίστοιχη περίοδο.
- **Αποδεικτικά καταβολής** των αμοιβών στους εργαζόμενους.
- **Αποδεικτικά απόδοσης των ασφαλιστικών εισφορών** (όπου απαιτείται) και
- **Αποδεικτικά απόδοσης του φόρου εισοδήματος**

#### **Έκτακτο προσωπικό (σύμβαση εργασίας ορισμένου χρόνου ή μίσθωσης έργου)**

- **Σύμβαση εργασίας** ορισμένου χρόνου ή σύμβαση μίσθωσης έργου σε συνέχεια ανοικτής διαδικασίας -εκτός των περιπτώσεων που τα φυσικά πρόσωπα έχουν αξιολογηθεί κατά την επιλογή της πράξης σύμφωνα με τα οριζόμενα στην παράγραφο 7 του Άρθρου 12 της Απόφασης 81986/ΕΥΘΥ712/31.7.2015- στην οποία θα αναφέρονται, πέραν των συμβαλλομένων, το αντικείμενο της σύμβασης προσδιοριζόμενο και σε σχέση με το φυσικό αντικείμενο της πράξης, η χρονική διάρκεια, ο τόπος εργασίας του αντισυμβαλλόμενου, ο τρόπος παραλαβής του έργου, το τίμημα.
- **Εκθέσεις για το παραχθέν έργο** την αντίστοιχη περίοδο.
- **Βεβαίωση παραλαβής του έργου**, για τις περιπτώσεις συμβάσεων μίσθωσης έργου. Στην περίπτωση που η σύμβαση προσδιορίζει ωριαία αμοιβή, μηνιαία αναλυτικά απολογιστικά φύλλα χρονοχρέωσης, όπως ανωτέρω.
- **Άδεια του αρμόδιου κατά περίπτωση οργάνου**, για τις περιπτώσεις προσωπικού του δημόσιου και ευρύτερου δημόσιου τομέα που απασχολείται στην πράξη με σύμβαση έργου.
- **Μισθοδοτική κατάσταση** του φορέα για το προσωπικό που συμμετέχει στην πράξη με σύμβαση εργασίας ορισμένου χρόνου.
- **Για την περίπτωση συμβάσεων μίσθωσης έργου απόδειξη παροχής υπηρεσιών ή απόδειξη επαγγελματικής δαπάνης** όταν ο αντισυμβαλλόμενος δεν είναι επιτηδεύματίας από καμία αιτία, ασκεί ευκαιριακό επάγγελμα και η αμοιβή του είναι μικρή, σύμφωνα με τις ισχύουσες διατάξεις.
- **Υλικό τεκμηρίωσης** της τήρησης της αρχής της ίσης μεταχείρισης, της μη διάκρισης, της ισότητας των φύλων και της διαφάνειας, δηλαδή **ανοικτής διαδικασίας επιλογής**. Δεν ισχύει για το ακαδημαϊκό προσωπικό του δικαιούχου ή

τρίτων που αξιολογείται στο πλαίσιο της διαδικασίας επιλογής για την χρηματοδότηση του έργου.

Για τη διασταύρωση των στοιχείων μισθοδοσίας, που αναφέρονται στις μηνιαίες μισθολογικές καταστάσεις των ετών που αφορούν στην υλοποίηση του έργου, θα πρέπει να προσκομίζονται οι αντίστοιχες ΑΠΔ.

Στις περιπτώσεις μη απόδοσης ασφαλιστικών εισφορών αλλά υπαγωγής σε ρύθμιση, πρέπει να προσκομίζεται το έγγραφο του ασφαλιστικού φορέα περί υπαγωγής σε ρύθμιση καταβολής εισφορών, στο οποίο αναγράφονται: το χρονικό διάστημα που αφορά η ρύθμιση, το συνολικό ποσό, το ποσό της κάθε δόσης και ο αριθμός των δόσεων. Ελέγχεται η συμβατότητα ανάμεσα στο χρονικό διάστημα που αναφέρεται στο έγγραφο και στην ελεγχόμενη περίοδο, καθώς και αν οι δόσεις εξυπηρετούνται κανονικά μέχρι την ημερομηνία ελέγχου. Η δαπάνη πιστοποιείται εάν πληρούνται τα δύο αυτά κριτήρια και εφόσον το καταβληθέν ποσό των εισφορών καλύπτει το ποσό που αντιστοιχεί στις ασφαλιστικές εισφορές της ελεγχόμενης περιόδου. Σε περίπτωση ρύθμισης του φόρου εισοδήματος ισχύουν τα αναφερόμενα στην ανωτέρω παράγραφο για τη ρύθμιση των ασφαλιστικών εισφορών.

## **2. Δαπάνες παγίων**

Στην υποκατηγορία 2.ι. εμπίπτει κάθε πάγιο στοιχείο το οποίο με κατάλληλη χρήση και συντήρηση έχει ωφέλιμη ζωή μεγαλύτερη του ενός έτους, διατηρεί το αρχικό του σχήμα και εμφάνιση κατά τη χρήση, δεν χάνει την ταυτότητά του με ενσωμάτωση σε άλλο ή πιο σύνθετο στοιχείο και καταχωρίζεται, κατά περίπτωση, στο μητρώο παγίων. Πρόκειται για μηχανήματα, εξαρτήματα αυτών, επιστημονικά όργανα και εργαλεία, καθώς και μέσα και εξοπλισμό πληροφορικής και επικοινωνιών, που χρησιμοποιούνται για την εξυπηρέτηση των δραστηριοτήτων του έργου. Στην υποκατηγορία εντάσσεται λογισμικό και δικαιώματα χρήσης (licenses) προγραμμάτων λογισμικού, εφόσον απαιτούνται για την εκτέλεση του έργου.

Δεν θεωρούνται επιλέξιμες οι δαπάνες που αφορούν σε αγορά μεταχειρισμένου εξοπλισμού.

Για τις δαπάνες της κατηγορίας ισχύουν οι κανόνες επιλεξιμότητας που αναφέρονται στο **Άρθρο 15 και στο Άρθρο 16 (περιπτώσεις Α-ΣΤ) της Απόφασης 81986/ΕΥΘΥ712/31.7.2015**. Όταν τα όργανα και ο εξοπλισμός δεν χρησιμοποιούνται καθ' όλη τη διάρκεια ζωής τους για το έργο, επιλέξιμες θεωρούνται μόνον οι δαπάνες απόσβεσης. Οι δαπάνες απόσβεσης παγίων στοιχείων μπορεί να θεωρηθούν επιλέξιμες όταν πληρούνται οι ακόλουθες προϋποθέσεις:

- α) τα πάγια στοιχεία χρησιμοποιούνται για την εκτέλεση της πράξης,
- β) δεν έχουν χρησιμοποιηθεί για την αγορά τους δημόσιες επιχορηγήσεις, κοινοτικές ή εθνικές,
- γ) υπολογίζονται με τους κατάλληλους λογιστικούς κανόνες και αποτυπώνονται στο λογιστικό σύστημα που τηρεί ο δικαιούχος,
- δ) το ποσό της δαπάνης δικαιολογείται με δικαιολογητικά έγγραφα που έχουν ισοδύναμη αποδεικτική αξία με τιμολόγια,
- ε) οι δαπάνες απόσβεσης αφορούν αποκλειστικά την περίοδο υλοποίησης της πράξης και ειδικότερα την χρονική περίοδο που τα πάγια χρησιμοποιούνται για τους σκοπούς της πράξης.

Σύμφωνα με την παρ. 4 του άρθρου 24 του ν. 4172/2013 (Α' 167) «Κώδικας Φορολογίας Εισοδήματος», όπως έχει τροποποιηθεί και ισχύει, ο εξοπλισμός και τα όργανα, που χρησιμοποιούνται για τις ανάγκες εκτέλεσης επιστημονικής και τεχνολογικής έρευνας έχουν συντελεστή απόσβεσης 40% ανά φορολογικό έτος.

Τα πρόσθετα δικαιολογητικά που απαιτούνται για την πιστοποίηση των δαπανών της **Κατηγορίας 2. Δαπάνες παγίων** είναι:

### **2.ι. Όργανα & Εξοπλισμός**

- Κατάλογος με τους σειριακούς αριθμούς (**serial numbers**) των παγίων στοιχείων

- Αντίγραφο από το **προβλεπόμενο στον ΚΦΑΣ βιβλίο** (π.χ. Μητρώο Παγίων), όπου έχει καταχωρηθεί το αποκτούμενο στοιχείο παγίου
- Παραστατικά λογιστηρίου τα οποία πιστοποιούν το **ποσοστό απόσβεσης**
- **Βεβαίωση προμηθευτή** για το καινούργες του οργάνου/εξοπλισμού
- Σε **περίπτωση εισαγωγής** από το εξωτερικό, όλα τα κατά νόμο παραστατικά.

## **2.ii. Κτίρια και Γήπεδα (ανάλογα με το είδος της υποβληθείσας δαπάνης):**

- **Τίτλοι κτήσης** (συμβόλαια) του οικοπέδου της εγκατάστασης
- **Άδεια Δόμησης**
- **Συμβάσεις με εργολάβους** κτιριακών εγκαταστάσεων και τεχνικών έργων, θεωρημένες από την αρμόδια Δ.Ο.Υ.
- **Παραστατικά λογιστηρίου** τα οποία πιστοποιούν το **ποσοστό απόσβεσης** κτιριακών εγκαταστάσεων (σε περίπτωση επιχορήγησης αποσβέσεων)
- **Εκτίμηση περιβαλλοντικών επιπτώσεων** (εφόσον απαιτείται για την κατηγορία του συγκεκριμένου έργου, Οδηγία 2011/92/ΕΕ)

## **3. Δαπάνες που αφορούν σε εξωτερικούς παρόχους**

Η κατηγορία αφορά σε υπηρεσίες ή αγαθά που προμηθεύονται οι δικαιούχοι από εξωτερικούς παρόχους, και οι οποίοι μπορεί να είναι φυσικά ή νομικά πρόσωπα. Η προμήθεια πραγματοποιείται μέσω της σύναψης σύμβασης μεταξύ των δύο μερών, το αντικείμενο της οποίας πρέπει να εμπίπτει σε μία από τις ακόλουθες υποκατηγορίες

- Παροχή υπηρεσιών έρευνας / εκτέλεση ερευνητικού έργου
- Προμήθεια γνώσεων ή/και διπλωμάτων ευρεσιτεχνίας
- Παροχή συμβουλευτικών υπηρεσιών

Για τις δαπάνες της κατηγορίας ισχύουν τα προβλεπόμενα στο **Άρθρο 16 (περίπτωση Η) και στο Άρθρο 36 της Απόφασης 81986/ΕΥΘΥ712/31.7.2015 (Β 1822)**. Η συναφθείσα σύμβαση αποτελεί το βασικό δικαιολογητικό για την πιστοποίηση της σχετικής δαπάνης. Οι συμβάσεις θα πρέπει να αναφέρονται σαφώς στο συγκεκριμένο συγχρηματοδοτούμενο έργο (κωδικός έργου) και όχι σε γενικότερη παροχή υπηρεσιών, να ορίζουν με σαφήνεια το φυσικό αντικείμενο που θα υλοποιηθεί στο πλαίσιο της σύμβασης, το ποσό της αμοιβής για το συγκεκριμένο έργο, καθώς και τα τελικά ελέγξιμα παραδοτέα του. Σε περίπτωση που η σύμβαση περιλαμβάνει περισσότερα του ενός αντικείμενα ή έργα, θα πρέπει να διευκρινίζονται σαφώς το φυσικό αντικείμενο, η αμοιβή και τα παραδοτέα που αφορούν στο συγκεκριμένο έργο. Οι συμβάσεις πρέπει να έχουν κατατεθεί και θεωρηθεί από την αρμόδια ΔΟΥ, εφόσον απαιτείται από την ισχύουσα νομοθεσία.

Στην περίπτωση σύναψης Δημοσίων συμβάσεων στις οποίες οι δικαιούχοι είναι φορείς του δημόσιου ή ευρύτερου δημόσιου τομέα και στις οποίες ενεργούν ως αναθέτουσες αρχές, απαιτείται η τήρηση των διαδικασιών που προβλέπει το ισχύον θεσμικό και κανονιστικό πλαίσιο για τις δημόσιες συμβάσεις έργων, προμηθειών και υπηρεσιών, σε συνάρτηση με το ύψος της εκάστοτε σύμβασης (Άρθρο 28 του Ν. 4314/2014 και Άρθρα 36 & 39-41 της Απόφασης 81986/ΕΥΘΥ712/31.7.2015 (Β1822)). Σημειώνεται ότι παραβίαση των κανόνων που προβλέπονται από το εκάστοτε ισχύον κανονιστικό πλαίσιο καθιστά το σύνολο των αντιστοίχων δαπανών μη επιλέξιμο.

## **3.i. Έρευνα επί συμβάσει**

Στην υποκατηγορία περιλαμβάνονται δαπάνες που αφορούν στην ανάθεση εκτέλεσης ερευνητικού έργου ή στην παροχή υπηρεσιών έρευνας σε νομικά ή/και φυσικά πρόσωπα.

Σε περίπτωση ανάθεσης έρευνας επί συμβάσει από επιχειρήσεις σε νομικά πρόσωπα (υπεργολαβία), και προκειμένου να ληφθεί υπ' όψιν κατά τη διαδικασία αξιολόγησης της πρότασης, αυτά δηλώνονται ονομαστικά κατά την υποβολή της αίτησης χρηματοδότησης. Επισημαίνεται ότι στην περίπτωση συνεργατικών έργων, δεν επιτρέπεται να συμμετέχει ως υπεργολάβος φορέας-μέλος της σύμπραξης.

### **3.ii. Γνώσεις και διπλώματα ευρεσιτεχνίας**

Η υποκατηγορία περιλαμβάνει δαπάνες που αφορούν στην αγορά γνώσεων και διπλωμάτων ευρεσιτεχνίας, οι οποίες είναι επιλέξιμες υπό την προϋπόθεση της τήρησης ίσων αποστάσεων. Δηλαδή θα πρέπει οι όροι της συναλλαγής μεταξύ των συμβαλλομένων μερών να μην διαφέρουν από εκείνους που θα είχαν οριστεί μεταξύ ανεξάρτητων επιχειρήσεων και να μην περιέχουν κανένα στοιχείο αθέμιτης σύμπραξης. Κάθε συναλλαγή που προκύπτει από ανοιχτή, διαφανή και χωρίς διακρίσεις διαδικασία θεωρείται ότι πληροί την αρχή της τήρησης ίσων αποστάσεων.

Τα πρόσθετα δικαιολογητικά που απαιτούνται για την πιστοποίηση των δαπανών της **Κατηγορίας 3.ii.** είναι:

- **Αντίγραφο Τίτλου προστασίας**
- **Αντίγραφο Αποσπάσματος Βιβλίου Παγίων**
- **Συμβάσεις μεταφοράς τεχνολογίας** σύμφωνα με την οποία ο εκχωρητής εκχωρεί στον εκδοχέα το δικαίωμα αποκλειστικής ή μη εκμετάλλευσης, για μία ορισμένη χρονική περίοδο ή απεριόριστα. Από τη σύμβαση θα πρέπει να διασφαλίζεται ότι το φυσικό αντικείμενο προσδιορίζεται με σαφήνεια, δεν αφορά σε γενικότερη παροχή υπηρεσιών και σχετίζεται με το συγκεκριμένο έργο.
- **Αποδεικτικά καταβολής φόρου εισοδήματος** (όπου απαιτείται)

### **3.iii. Συμβουλευτικές υπηρεσίες**

Στην υποκατηγορία περιλαμβάνονται δαπάνες που αφορούν στην παροχή συμβουλευτικών υπηρεσιών από εξωτερικό πάροχο/εμπειρογνώμονα. Στις συμβουλευτικές υπηρεσίες της υποκατηγορίας περιλαμβάνονται η εκπόνηση μελετών όπως η μελέτη τεχνικής σκοπιμότητας, η παροχή νομικής υποστήριξης σε θέματα που άπτονται των δαπανών της υποκατηγορίας 3.ii. (αγορά γνώσεων και διπλωμάτων ευρεσιτεχνίας), η εμπειρογνωμοσύνη σε τεχνικά-τεχνολογικά θέματα ή σε οικονομοτεχνικά ζητήματα.

Στην παρούσα υποκατηγορία δεν περιλαμβάνονται οι συμβουλευτικές υπηρεσίες καινοτομίας, οι οποίες εμπίπτουν στην υποκατηγορία 5.iii.

## **4. Πρόσθετα γενικά έξοδα και λοιπές λειτουργικές δαπάνες**

### **4.i. Δαπάνες ταξιδιών**

Στην υποκατηγορία περιλαμβάνονται οι δαπάνες των μελών της ομάδας έργου για :

- τα έξοδα κίνησης και ειδικότερα το αντίτιμο των εισιτηρίων των μέσων μαζικής μεταφοράς (ή συγκοινωνιακών μέσων) η δαπάνη χιλιομετρικής αποζημίωσης λόγω χρήσης ιδιόκτητου ή μισθωμένου μεταφορικού μέσου στις περιπτώσεις που επιτρέπεται η χρήση του, η δαπάνη διοδίων, ο ναύλος οχήματος σε μετακινήσεις με θαλάσσιο μέσο μεταφοράς, η μίσθωση οχήματος ή η δαπάνη λόγω χρήσης επιβατικού αυτοκινήτου δημόσιας χρήσης (ταξί) στις περιπτώσεις που επιτρέπεται η χρήση τους,
- τα έξοδα διανυκτέρευσης για το αναγνωριζόμενο ποσό για κάθε τύπο ξενοδοχειακής μονάδας ή ενοικιαζόμενου καταλύματος και
- την ημερήσια αποζημίωση, η οποία καταβάλλεται στον μετακινούμενο για την κάλυψη των εξόδων, τα οποία προκαλούνται λόγω της μετακίνησης και παραμονής του εκτός έδρας για εκτέλεση υπηρεσίας

Για τις δαπάνες της υποκατηγορίας ισχύουν οι κανόνες επιλεξιμότητας που αναφέρονται στο **Άρθρο 13 της Απόφασης 81986/ΕΥΘΥ712/31.7.2015**(B 1822).

Οι δαπάνες του δικαιούχου για τη μετακίνηση φυσικών προσώπων που συμμετέχουν στην υλοποίηση της πράξης βάσει σύμβασης μίσθωσης έργου ή υποτροφίας είναι επιλέξιμες, εφόσον μετακινήσεις εκτός έδρας προβλέπονται στη σχετική σύμβαση και αποζημιώνονται από το δικαιούχο σύμφωνα με τα εφαρμοζόμενα για το προσωπικό του δικαιούχου που συμμετέχει στην πράξη.

Δαπάνες μετακίνησης προσωπικού του δικαιούχου ή άλλων φυσικών προσώπων, το κόστος απασχόλησης των οποίων δεν προσδιορίζεται και δεν συμπεριλαμβάνεται στον προϋπολογισμό της πράξης με οποιοδήποτε τρόπο ή προσδιορίζεται ως μηδενικό, δεν είναι επιλέξιμες.

Στην υποκατηγορία εμπίπτει το σύνολο των δαπανών των ταξιδιών που πραγματοποιούνται στο πλαίσιο της υλοποίησης του έργου (π.χ. μετακίνηση λόγω συμμετοχής σε εμπορική έκθεση).

Τα πρόσθετα δικαιολογητικά που απαιτούνται για την πιστοποίηση των δαπανών της **Κατηγορίας 4.i.** είναι:

- **Εξοδολόγιο/Έντυπο μετακίνησης** για τη μετακίνηση, όπου αναγράφεται το ονοματεπώνυμο των μετακινούμενων μελών, ο σκοπός, ο τόπος προορισμού και οι δαπάνες (αναλυτικά) της μετακίνησης
- **Παραστατικά** για τις δαπάνες που περιλαμβάνονται στο σχετικό Έντυπο μετακίνησης/Εξοδολόγιο (π.χ. εισιτήρια, τιμολόγιο ξενοδοχείου κλπ)
- **Παραστατικά εξοφλήσεων** των ανωτέρω τιμολογίων/αποδείξεων, (π.χ. εξοφλητικές αποδείξεις προμηθευτή, αποδεικτικά καταβολής του οφειλόμενου ποσού, καρτέλα προμηθευτή, κίνηση ταμείου)
- **Έγκριση μετακίνησης** του αρμόδιου οργάνου του δικαιούχου εφόσον απαιτείται από το κανονιστικό πλαίσιο που διέπει τη λειτουργία του (μπορεί να εκδίδεται μία φορά από κάθε δικαιούχο και να αφορά στο σύνολο των μετακινούμενων για τις ανάγκες του έργου)
- **Απόφαση για τις δαπάνες που καλύπτονται στο πλαίσιο μετακινήσεων** μελών της ερευνητικής ομάδας για τις ανάγκες του συγκεκριμένου ερευνητικού έργου από το αρμόδιο όργανο του δικαιούχου. Η απόφαση αυτή εκδίδεται μία φορά από κάθε δικαιούχο και αφορά στο σύνολο των μετακινήσεων του έργου.
- στην περίπτωση μετακινήσεων σημαντικού κόστους (άνω των χιλίων – 1000 – ευρώ ανά άτομο), το όργανο ελέγχου διατηρεί το δικαίωμα να ζητήσει **Έκθεση Πεπραγμένων** στην οποία αποτυπώνονται σε μεγαλύτερη ανάλυση οι στόχοι της μετακίνησης και οι δραστηριότητες/ενέργειες του μετακινήθεντος

#### **4.ii. Δαπάνες δημοσιότητας**

Στην υποκατηγορία περιλαμβάνονται οι δαπάνες που πραγματοποιούνται στο πλαίσιο της διάχυσης των αποτελεσμάτων του έργου και της τήρησης των κανόνων δημοσιότητας (π.χ. παραγωγή έντυπου ή ηλεκτρονικού ενημερωτικού υλικού για το έργο, κατασκευή και ανάρτηση αναμνηστικής πινακίδας, συμμετοχή σε συνέδρια και ημερίδες, διοργάνωση εκδηλώσεων).

Προκειμένου να είναι επιλέξιμες οι δαπάνες που αφορούν στη διάχυση των αποτελεσμάτων του έργου, σε συνέδρια και ημερίδες, θα πρέπει να τεκμηριώνεται η τήρηση των κανόνων δημοσιότητας με αναφορά στη χρηματοδότηση του έργου από εθνικούς και κοινοτικούς πόρους μέσω της παρούσας Πρόσκλησης, χρήση του κατάλληλου λεκτικού, αλλά και των σχετικών λογοτύπων.

#### **4.iii. Αναλώσιμα**

Η υποκατηγορία περιλαμβάνει τις δαπάνες για υλικά, εφόδια και συναφή προϊόντα που αποκτώνται για να καλύψουν ανάγκες που σχετίζονται άμεσα με την υλοποίηση του έργου.

Για την προμήθεια αναλωσίμων, οι ερευνητικοί φορείς θα πρέπει να τηρούν τα προβλεπόμενα περί του «προσέκοντος βαθμού δημοσιότητας» και περί του «μη κατακερματισμού» του οικονομικού αντικειμένου της σύμβασης.

#### *Προσέκοντος βαθμός δημοσιότητας*

Οι αρχές της ίσης μεταχείρισης και των μη διακρίσεων συνεπάγονται την υποχρέωση διαφάνειας η οποία συνίσταται στην εξασφάλιση, προς όφελος κάθε πιθανού αναδόχου,

επαρκούς βαθμού δημοσιότητας ώστε να είναι δυνατό το άνοιγμα της αγοράς στον ανταγωνισμό. Η υποχρέωση διαφάνειας απαιτεί ένας οικονομικός φορέας να έχει πρόσβαση σε κατάλληλη πληροφόρηση σχετικά με τη σύμβαση πριν αυτή ανατεθεί, έτσι ώστε, εάν το επιθυμεί, να είναι σε θέση να εκφράσει το ενδιαφέρον του για την εν λόγω σύμβαση και να υποβάλει προσφορά συμμετέχοντας στο διαγωνισμό.

Οι αναθέτουσες αρχές είναι αρμόδιες να αποφασίσουν για το καταλληλότερο μέσο δημοσιοποίησης των συμβάσεών τους. Η επιλογή τους πρέπει να καθοδηγείται από την αξιολόγηση της σημασίας που έχει η σύμβαση για την εσωτερική αγορά, και ιδιαίτερα όσον αφορά το αντικείμενο και την αξία της αλλά και τις συνήθεις πρακτικές στον σχετικό τομέα. Ενδεικτικά τα μέσα δημοσιοποίησης μπορεί να είναι το διαδίκτυο, η ιστοσελίδα του φορέα, εθνικές ή και τοπικές εφημερίδες κλπ. [ βλ. Ανακοίνωση της Επιτροπής 2006/C179/02 σχετικά με το κοινοτικό δίκαιο που εφαρμόζεται στην ανάθεση συμβάσεων οι οποίες δεν καλύπτονται ή καλύπτονται εν μέρει από τις οδηγίες για τις «δημόσιες συμβάσεις» ].

Τα χρηματικά όρια βάσει των οποίων καθορίζονται οι ακολουθητέες διαδικασίες για την ανάθεση έργων, προμηθειών ή υπηρεσιών κατά την ημερομηνία έκδοσης της παρούσας Πρόσκλησης έχουν ως εξής:

- Απευθείας ανάθεση (διαδικασία με διαπραγμάτευση) μέχρι το ποσό των 20.000 ευρώ (καθαρό, χωρίς ΦΠΑ)
- Πρόχειρος Διαγωνισμός από το ως άνω ποσό και μέχρι το ποσό των 60.000 ευρώ
- Ηλεκτρονικός διαγωνισμός από 60.000 ευρώ και πάνω, μέσω ΕΣΗΔΗΣ

Οι μέθοδοι υπολογισμού της εκτιμώμενης αξίας των δημοσίων συμβάσεων τίθενται στο άρθρο 8 του ΠΔ 60/2007 (για συμβάσεις με προϋπολογισμό πάνω από τα όρια δηλ σήμερα >209.000 για ΑΕΙ, ΕΚ ή 135.000 για το Δημόσιο, χωρίς ΦΠΑ). Κατά το γενικό κανόνα της παραγράφου 1 του ανωτέρω άρθρου, ο υπολογισμός της εκτιμώμενης αξίας μιας δημόσιας σύμβασης βασίζεται στο συνολικό πληρωτέο ποσό, εκτός ΦΠΑ, όπως προσδιορίζεται από την αναθέτουσα αρχή. Στον υπολογισμό αυτό, λαμβάνεται υπόψη το εκτιμώμενο συνολικό ποσό, συμπεριλαμβανομένων τόσο του τυχόν προβλεπόμενου δικαιώματος προαίρεσως όσο και των τυχόν παρατάσεων της σύμβασης.

#### *Μη Κατακερματισμός*

Σύμφωνα με την παράγραφο 3 του άρθρου 8 του ΠΔ 60/2007 «*Κανένα σχέδιο έργου και καμία σύμβαση προμήθειας ή υπηρεσιών δεν επιτρέπεται να κατατμηθεί, προκειμένου να αποφευχθεί η εφαρμογή των διατάξεων του παρόντος διατάγματος*». Με άλλα λόγια, απαγορεύεται ο τεχνητός διαμελισμός μιας ουσιαστικά δημόσιας σύμβασης σε πολλές μικρότερες (contract splitting) ούτως ώστε τα χρηματικά όρια της κάθε επιμέρους δημόσιας σύμβασης να μην υπερβαίνουν τα προβλεπόμενα στις κοινοτικές οδηγίες (δηλ να γίνεται διαγωνισμός σε ευρωπαϊκό επίπεδο για να εξασφαλιστεί ο ανταγωνισμός).

Για παράδειγμα, απαγορεύεται ο επιμερισμός της προμήθειας όμοιων ή ομοειδών αγαθών σε μικρότερες ή μερικότερες κατηγορίες και στη συνέχεια η χωριστά διενέργεια περισσότερων απευθείας αναθέσεων με βάση το ύψος κάθε μερικότερης δαπάνης που προκύπτει από την κατάτμηση της συνολικής.

#### **4.iv. Λοιπές λειτουργικές δαπάνες**

Στην υποκατηγορία αυτή εντάσσονται όλες οι υπόλοιπες λειτουργικές δαπάνες που δεν αναφέρονται πιο πάνω. Στην υποκατηγορία περιλαμβάνεται η αμοιβή ορκωτού λογιστή/ελεγκτή, εγγεγραμμένου στο Μητρώο Ελεγκτών της ΕΛΤΕ για την πιστοποίηση του οικονομικού αντικείμενου (δαπανών) του έργου.

#### **5. Δαπάνες καινοτομίας**

Οι δαπάνες της κατηγορίας αφορούν μόνο σε δικαιούχους που έχουν χαρακτηριστεί ως ΜΜΕ και εμπίπτουν σε μία από τις ακόλουθες τρεις κατηγορίες.

#### **5.i. Δαπάνες για άυλα στοιχεία ενεργητικού**

Αφορά σε δαπάνες για την απόκτηση (obtaining), την επικύρωση και την προστασία διπλωμάτων ευρεσιτεχνίας και λοιπών άυλων στοιχείων ενεργητικού. Σχετίζονται με την απονομή δικαιώματος που προκύπτει ως αποτέλεσμα ερευνητικών δραστηριοτήτων που εκτελεί, χρηματοδοτεί ή στις οποίες συμμετέχει ο δικαιούχος. Οι σχετιζόμενες δαπάνες που αφορούν σε αμοιβές συμβούλων εμπίπτουν στην υποκατηγορία 5.iii. Οι δαπάνες για την αγορά άυλων στοιχείων ενεργητικού από εξωτερικές πηγές εμπίπτει στην κατηγορία 3.

Τα πρόσθετα δικαιολογητικά που απαιτούνται για την πιστοποίηση των δαπανών της παρούσας υποκατηγορίας είναι τα αναφερόμενα δικαιολογητικά στην **Κατηγορία 3.ii**.

#### **5.ii. Δαπάνες απόσπασης προσωπικού υψηλής ειδίκευσης**

Αφορά σε δαπάνες για την απόσπαση από οργανισμό έρευνας και διάδοσης γνώσεων ή από μεγάλη επιχείρηση προσωπικού υψηλής ειδίκευσης, το οποίο απασχολείται σε δραστηριότητες έρευνας, ανάπτυξης και καινοτομίας σε νέες θέσεις, που έχουν δημιουργηθεί προς τον σκοπό αυτό στη δικαιούχο επιχείρηση και δεν αντικαθιστά άλλο προσωπικό. Για τις δαπάνες της υποκατηγορίας ισχύουν τα προβλεπόμενα στο **Άρθρο 37 του Ν. 4310/14 (ΦΕΚ 258/Α/8.12.2014)**.

Ερευνητικοί οργανισμοί, τεχνολογικοί φορείς, επιχειρήσεις και λοιποί φορείς μπορούν να συνάπτουν συμβάσεις με τις οποίες το μόνιμο ερευνητικό προσωπικό τους ή ερευνητικό προσωπικό που απασχολείται με συμβάσεις ορισμένου ή αορίστου χρόνου, διατίθεται σε άλλους ερευνητικούς οργανισμούς ή επιχειρήσεις ή λοιπούς φορείς για την παροχή υπηρεσιών ΕΤΑΚ. Η σύμβαση συνάπτεται μετά από αίτηση οποιουδήποτε των ενδιαφερομένων μερών και απόφαση των οικείων οργάνων διοίκησής τους με τους ειδικότερους όρους και προϋποθέσεις που προσδιορίζονται στη σχετική απόφαση και τη σύμβαση. Αν η πρόταση δεν υποβάλλεται από πρόσωπο που προέρχεται από το ερευνητικό προσωπικό απαιτείται η συναίνεσή του. Η ισχύς της σύμβασης επιτρέπεται να διαρκεί έως τρία συνεχόμενα έτη με δυνατότητα παράτασης έως τρία ακόμη έτη. Κατά το διάστημα αυτό το ως άνω προσωπικό αμείβεται από τους πόρους του οργανισμού στον οποίο μεταφέρεται και διατηρεί το ασφαλιστικό του καθεστώς. Μετά από το πέρας της περιόδου αυτής, το διατεθειμένο προσωπικό επανέρχεται στην προηγούμενή του θέση. Η ερευνητική προϋπηρεσία του στην επιχείρηση αναγνωρίζεται για την υπηρεσιακή του εξέλιξη.

#### **5.iii. Δαπάνες για υπηρεσίες καινοτομίας**

Στην υποκατηγορία περιλαμβάνονται δαπάνες για συμβουλευτικές και υποστηρικτικές υπηρεσίες στον τομέα της καινοτομίας. Στις συμβουλευτικές υπηρεσίες συγκαταλέγονται η συνδρομή και η επαγγελματική κατάρτιση στους τομείς της μεταφοράς γνώσεων, της απόκτησης, της προστασίας και της εκμετάλλευσης άυλων στοιχείων ενεργητικού, της χρήσης προτύπων και κανονισμών, που τα εμπεριέχουν. Ως υποστηρικτικές υπηρεσίες στον τομέα της καινοτομίας ορίζονται η παροχή χώρων γραφείων, βάσεων δεδομένων, βιβλιοθηκών, έρευνας αγοράς, χρήσης εργαστηρίου, σήμανσης ποιότητας, δοκιμών και πιστοποίησης.

Ως προς την επιλεξιμότητα των δαπανών της παρούσας υποκατηγορίας ισχύουν τα προβλεπόμενα στην Κατηγορία δαπανών 3.

#### **6. Δαπάνες συμμετοχής σε εμπορικές εκθέσεις**

Αφορά στις δαπάνες μίσθωσης, εγκατάστασης και διαχείρισης περιπτέρου για τη συμμετοχή μιας επιχείρησης σε εμπορική έκθεση. Οι δαπάνες είναι επιλέξιμες μόνο στην περίπτωση δικαιούχων που χαρακτηρίζονται ως ΜΜΕ, και υπό την προϋπόθεση ότι η συμμετοχή στην έκθεση σχετίζεται άμεσα με το φυσικό αντικείμενο του επιχειρηγόμενου έργου.

#### **Απώλεια παραστατικού**

Στις περιπτώσεις απώλειας παραστατικών δαπάνης, ο δικαιούχος είναι υποχρεωμένος να προσκομίσει: α) Αντίγραφο των απολεσθέντων παραστατικών με εμφανή τη σφραγίδα του προμηθευτή στο παραστατικό και την ένδειξη "ακριβές φωτοαντίγραφο εκ του πρωτοτύπου"

και β) Υ.Δ. Ν1599/86 με θεώρηση του γνησίου της υπογραφής του Νόμιμου Εκπροσώπου του δικαιούχου, σύμφωνα με το σχετικό υπόδειγμα περί απώλειας αυτού.

### **Λογιστική απεικόνιση δαπανών και εξοφλήσεων**

Σχετικά με τις λογιστικές εγγραφές των παραστατικών τα απαιτούμενα δικαιολογητικά ανάλογα με την κατηγορία των λογιστικών βιβλίων είναι:

#### *Σε περίπτωση τήρησης διπλογραφικών βιβλίων*

- Αντίγραφα των Αναλυτικών Καθολικών (καρτέλες) των λογαριασμών λογιστικής απεικόνισης των δαπανών του έργου
- Αντίγραφα των λογιστικών άρθρων της καταχώρησης των δαπανών του έργου και των εξοφλήσεων τους
- Αντίγραφα των λογιστικών άρθρων καταχώρησης της τυχόν λήψης προκαταβολής ή ενδιάμεσης πληρωμής (το αργότερο κατά την τελική πιστοποίηση του έργου).

#### *Σε περίπτωση τήρησης απλογραφικών βιβλίων*

- Αντίγραφα των σελίδων του βιβλίου εσόδων-εξόδων (και των αναλυτικών καταστάσεων των εξόδων όπου αυτό απαιτείται κατά περίπτωση), στα οποία έχουν καταχωρηθεί τα παραστατικά των δαπανών του έργου
- Αντίγραφα των λογιστικών καταχωρήσεων στο Βιβλίο εσόδων – εξόδων της τυχόν λήψης προκαταβολής ή ενδιάμεσης πληρωμής (το αργότερο κατά την τελική πιστοποίηση του έργου)

### **Μη επιλέξιμες δαπάνες**

Δεν αποτελούν επιλέξιμες δαπάνες οι παρακάτω:

- χρεωστικοί τόκοι, εκτός επιχορηγήσεων που δίνονται υπό τη μορφή επιδότησης επιτοκίου ή επιδότησης προμηθειών εγγύησης, οι προμήθειες χρηματοπιστωτικών συναλλαγών, τα έξοδα συναλλάγματος και οι χρεωστικές συναλλαγματικές διαφορές, καθώς και τα λοιπά καθαρά χρηματοοικονομικά έξοδα του δικαιούχου
- ο φόρος προστιθέμενης αξίας, εκτός της περίπτωσης που δεν είναι ανακτήσιμος δυνάμει της εθνικής νομοθεσίας για τον ΦΠΑ. Ο ΦΠΑ είναι επιλέξιμη δαπάνη, εφ' όσον ο δικαιούχος δεν έχει δικαίωμα έκπτωσης του ΦΠΑ, σύμφωνα με τις διατάξεις του κώδικα ΦΠΑ, όπως εκάστοτε ισχύει. Ειδικότερα, είναι επιλέξιμη δαπάνη, εφ' όσον βαρύνει δαπάνες που χρησιμοποιούνται για την άσκηση εξαιρούμενων ή απαλλασσόμενων του ΦΠΑ δραστηριοτήτων του δικαιούχου. Ο ΦΠΑ, που μπορεί να ανακτηθεί με οποιονδήποτε τρόπο, δεν είναι επιλέξιμη δαπάνη, ακόμη και εάν δεν ανακτάται από το δικαιούχο. Ο ΦΠΑ, που βαρύνει δαπάνες που χρησιμοποιούνται για την άσκηση δραστηριοτήτων που υπάγονται στα ειδικά καθεστώτα κατά αποκοπή καταβολής του φόρου, δεν είναι επιλέξιμη δαπάνη. Στις περιπτώσεις που ο ΦΠΑ βαρύνει δαπάνες, οι οποίες χρησιμοποιούνται τόσο για την άσκηση δραστηριοτήτων για τις οποίες δεν παρέχεται δικαίωμα έκπτωσης, όσο και για την άσκηση δραστηριοτήτων για τις οποίες παρέχεται το σχετικό δικαίωμα, ο ΦΠΑ είναι επιλέξιμη δαπάνη κατά το ποσοστό, που δεν μπορεί να ανακτηθεί (ΣΔΕ, άρθρο 22, Κ. 1303/2013, άρθρο 69, παρ.3)
- οποιαδήποτε δαπάνη πραγματοποιήθηκε πριν από την ημερομηνία υποβολής της αίτησης χρηματοδότησης ή μετά την ημερομηνία λήξης του έργου
- δαπάνες που αφορούν σε παραστατικά, που δεν έχουν εξοφληθεί μέχρι την υποβολή της τελικής έκθεσης επαλήθευσης-πιστοποίησης από το αρμόδιο όργανο ελέγχου
- δαπάνες για πρόστιμα, χρηματικές ποινές και έξοδα για την επίλυση διαφορών
- δαπάνες αγοράς μεταχειρισμένου εξοπλισμού
- δαπάνες που δεν προκύπτουν ως άμεση ανάγκη του συγκεκριμένου ενισχυόμενου σχεδίου αλλά σχετίζονται με άλλες δραστηριότητες έρευνας και ανάπτυξης των δικαιούχων ή με τις συνήθεις δραστηριότητές τους, εμπορικές, ερευνητικές ή άλλες
- οποιοσδήποτε προβλέψεις για πιθανές μελλοντικές ζημίες ή υποχρεώσεις

**ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ VII**  
**ΔΙΚΑΙΟΛΟΓΗΤΙΚΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΚΑΤΑΒΟΛΗ ΤΗΣ ΕΠΙΧΟΡΗΓΗΣΗΣ**

Για την καταβολή της επιχορήγησης απαιτούνται:

1. Αποδεικτικό φορολογικής ενημερότητας για είσπραξη χρημάτων από το Δημόσιο ή Αποδεικτικό ενημερότητας για χρέη προς το Δημόσιο
2. Αποδεικτικό ασφαλιστικής ενημερότητας για είσπραξη εκκαθαρισμένων απαιτήσεων από το Δημόσιο ή Βεβαίωση παρακράτησης (απόδοσης) ασφαλιστικών εισφορών
3. Απόδειξη είσπραξης επιχορήγησης ή έγγραφο ισοδύναμης αποδεικτικής αξίας
4. Υπεύθυνη Δήλωση νομίμου εκπροσώπου όπου δηλώνεται ότι δεν έχει εκχωρηθεί η επιχορήγηση (εφόσον δεν έχει γίνει εκχώρηση)
5. Σύμβαση εκχώρησης επιχορήγησης έναντι δανείου και βεβαίωση εκταμίευσης αυτού, εφόσον έχει γίνει εκχώρηση

Στην περίπτωση δικαιούχων που είναι επιχειρήσεις, πέραν των ανωτέρω δικαιολογητικών απαιτούνται:

6. Τροποποιήσεις του καταστατικού σύστασης της εταιρίας, εφόσον έχουν υπάρξει, ή Βεβαίωση περί μη περαιτέρω τροποποίησης του καταστατικού
7. Πιστοποιητικό μη πτώχευσης και μη αίτησης για πτώχευση, μη θέσης σε εκκαθάριση, μη θέσης σε αναγκαστική διαχείριση

Τέλος, στην περίπτωση καταβολής προκαταβολής, πέραν των ανωτέρω απαιτείται η υποβολή ισόποσης Εγγυητικής Επιστολής σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στο σημείο I.1.1